

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Přechod formy podnikání fyzické osoby na právnickou osobu
Diplomová práce

2023

Bc. Iveta Hanušová

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Iveta Hanušová**
Osobní číslo: **E21135**
Studijní program: **N0413A050009 Ekonomika a management**
Specializace: **Ekonomika a management podniku**
Téma práce: **Přechod formy podnikání fyzické osoby na právnickou osobu**
Zadávací katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je popis procesu a důsledků přechodu podnikání fyzické osoby na právní formu právnické osoby.

Osnova:

- Stanovení cíle práce.
- Charakteristika forem podnikání a jejich komparace.
- Popis přeměny.
- Aplikace na konkrétním případě.
- Formulace závěru.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 50 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- SALACHOVÁ, Bohumila, VÍTEK, Bohumil. *Podnikání a jeho přeměny*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2013, 145 s. ISBN 978-80-7418-185-6
- BERÁNEK, Petr. *Průvodce zákonem o daních z příjmů pro OSVČ: a další poplatníky s dílčím základem v § 7*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, 2021. ISBN 978-80-7554-318-9
- Česko. *Zákony II: úplná znění zákonů a souvisejících předpisů z oblasti exekucí, insolvenčního řízení a ochrany spotřebitele k ...*. Český Těšín: Poradce, s.r.o., 2022. ISBN 9771802827218
- ONDŘEJ, Jan. *Zahájení podnikání: (právní, ekonomické, daňové, účetní aspekty)*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-337-4.
- HAKALOVÁ, Jana, PŠENKOVÁ, Yveta. *Daňová evidence: teorie a praxe*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer. Daně (Wolters Kluwer ČR), 2019. ISBN 978-80-7598-239-1
- DUŠEK, Jiří, SEDLÁČEK, Jaroslav. *Daňová evidence podnikatelů ...: teorie a praxe*. 2. vydání. Praha: Grada. Účetnictví a daně (Grada), 2022. ISBN 978-80-271-3593-6.
- DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR), 2016. ISBN 978-80-7478-961-8
- KOLÁŘOVÁ, Monika. *Velká kniha pro podnikání: (právní, ekonomické, daňové, účetní aspekty)*. 2., aktualiz. vyd. Olomouc: Rubico, 2013. ISBN 978-80-7346-157-7.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Irena Honková, Ph.D.**
Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání diplomové práce: **1. září 2022**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2023**

L.S.

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

doc. Ing. Michaela Kotková Stříteská, Ph.D. v.r.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2022

Prohlašuji:

Práci s názvem Přechod formy podnikání fyzické osoby na právnickou osobu jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 28.4.2023

Bc. Iveta Hanušová v. r

PODĚKOVÁNÍ

Obrovské poděkování patří mé rodině. Neměli to se mnou těch pět let studia vůbec jednoduché. Bez jejich trpělivosti, podpory a obětavosti bych nemohla tuto práci dokončit.

Ráda bych poděkovala Ing. Ireně Honkové, Ph.D. za nasměrování, jak vést diplomovou práci, za její cenné rady, podnětné připomínky a konstruktivní kritiku, kterou mi při vedení práce poskytla.

Děkuji panu podnikateli a jeho týmu, že mi umožnili na jejich základě sepsat tuto diplomovou práci.

ANOTACE

Diplomová práce s názvem Přejod formy podnikání fyzické osoby na právnickou osobu se zaměřuje na problematiku převodu podnikání z podnikatele OSVČ na kapitálovou společnost. Definuje z právního, účetního a daňového pohledu jednotlivé formy právní podnikání a komparuje je z hlediska výhod a nevýhod. Popisuje možnosti přechodu podnikání v právním, účetním a daňovém pojetí. Prezentuje vybranou variantu přeměny na konkrétním případu. Pomocí analýzy a kalkulace vyhodnocuje vhodnost transformace.

KLÍČOVÁ SLOVA

podnikatel, společnost, živnost, přeměna podnikání, účetnictví, osoba samostatně výdělečně činná, akciová společnost, prodej majetku, daně

TITLE

The business transfer of self-employed person to a legal entity

ANNOTATION

The diploma thesis entitled The business transfer of self-employed person to a legal entity focuses on the issue of business transfer from a self-employed entrepreneur to a company. It defines individual forms of legal business from a legal, accounting and tax point of view and compensates them in terms of advantages and disadvantages. It describes the possibilities of business transition in legal, accounting and tax terms. It presents the selected variant of transformation in a specific case. It evaluates the rank of the transformation by means of analysis and calculation.

KEYWORDS

entrepreneur, company, trade, business transformation, accounting, self-employed person, joint stock company, sale of property, taxes

OBSAH

SEZNAM TABULEK	9
SEZNAM ZKRATEK	10
ÚVOD	11
1 PRÁVNÍ FORMY PODNIKÁNÍ	12
1.1 Fyzická osoba.....	12
1.1.1 Vznik živnostenského oprávnění.....	13
1.1.2 Ukončení živnostenského podnikání.....	14
1.2 Právnícká osoba	15
1.2.1 Založení a vznik právnické osoby	15
1.2.2 Ready made společnost	17
1.2.3 Zákonné povinnosti právnické osoby.....	17
1.2.4 Zánik a zrušení právnické osoby	18
1.2.5 Druhy obchodních korporací.....	18
1.3 Komparace právních forem podnikání.....	29
2 ÚČETNÍ A DAŇOVÁ HLEDISKA PODNIKÁNÍ FYZICKÉ A PRÁVNICKÉ OSOBY	31
2.1 Daňová evidence	31
2.2 Účetnictví	33
2.3 Přejod z daňové evidence na účetnictví.....	35
2.4 Daň z příjmu fyzických osob	36
2.5 Daň z příjmu právnických osob	41
2.6 Daň z přidané hodnoty	42
2.7 Silniční daň.....	43
2.8 Odvody zdravotního a sociálního pojištění.....	44
3 ZPŮSOBY PŘECHODU PODNIKÁNÍ	47
3.1 Přejod prodejem.....	48
3.2 Přejod vkladem.....	49
3.3 Postupný převod podnikatelské činnosti	50
4 ÚČETNÍ A DAŇOVÁ HLEDISKA PŘECHODU PODNIKÁNÍ	52
4.1 Přejod prodejem z OSVČ	52
4.2 Přejod vkladem z OSVČ	54
4.3 Nákup a příjem do kapitálové společnosti	55

5 PRAKTICKÁ ZMĚNA PODNIKÁNÍ FYZICKÉ OSOBY NA OSOBU PRÁVNICKOU	58
5.1 Představení podnikatele	58
5.2 Účetní hledisko podnikatele	59
5.3 Daňové hledisko podnikatele	61
5.4 Zákonné odvody na zdravotním a sociálním pojištění.....	64
5.5 Představení kapitálové společnosti	65
5.6 Důvody a způsob přechodu podnikání.....	66
5.7 Realizace přechodu podnikání	67
5.7.1 Účetní a daňová hlediska přechodu z podnikatele	68
5.7.2 Účetní a daňová hlediska přechodu na společnost	70
5.8 Kalkulace výhodnosti přechodu podnikání.....	71
5.9 Zhodnocení procesu přechodu podnikání	75
6 ZÁVĚR.....	78
7 POUŽITÉ ZDROJE A LITERATURA	80

Seznam tabulek

Tabulka 1-1 – Přehled výhod a nevýhod právních forem podnikání.....	30
Tabulka 2-1 – Přehled příjmu a výši záloh pro rok 2023	38
Tabulka 2-2 – Rozpis položek měsíční zálohy pro rok 2023	38
Tabulka 2-3 – Uplatnění výdaje procentem.....	39
Tabulka 2-4 – Schéma výpočtu daně z příjmu fyzických osob	40
Tabulka 2-5 – Slevy dani podle § 35ba ZDP pro zdaňovací rok 2022	40
Tabulka 2-6 – Schéma výpočtu daně z příjmu právnických osob	42
Tabulka 5-1 – Obchodní majetek OSVČ v daňové evidenci roku 2020	59
Tabulka 5-2 – Zahajovací rozvaha.....	61
Tabulka 5-3 – Výpočet daňové povinnosti OSVČ za rok 2020	62
Tabulka 5-4 – Položky upravující základ daně.....	63
Tabulka 5-5 – Nezdánitelná část základu daně.....	63
Tabulka 5-6 – Využití slevy na dani (rok 2020)	63
Tabulka 5-7 – Osobní náklady za zaměstnance.....	65
Tabulka 5-8 – Zúčtovací operace.....	69
Tabulka 5-9 – Zúčtovací operace.....	70
Tabulka 5-10 – Kalkulace daňové povinnosti OSVČ.....	71
Tabulka 5-11 – Využití slevy na dani	72
Tabulka 5-12 – Kalkulace osobních nákladů za zaměstnance.....	73
Tabulka 5-13 – Výpočet daňové povinnosti právnických osob.....	73
Tabulka 5-14 – Výpočet odvodů odměn pro člena statutárního orgánu.....	74
Tabulka 5-15 – Kalkulace daňové povinnosti jako zaměstnance	74
Tabulka 5-16 – Nezdánitelné části základu daně.....	75
Tabulka 5-17 – Porovnání výhodnosti.....	77

Seznam zkratek

FOP	fyzická osoba podnikatel
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
JRF	jednotný registrační formulář
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních korporacích
DPH	daň z přidané hodnoty
SE	Societas Europea / Evropská společnost
ZDP	zákon č. 586/2012 Sb. o dani z příjmu
PZDP	poslední známá daňová povinnost
DPP	dohoda o provedení práce

Úvod

“Překážky a obtíže jsou stupně, pomocí kterých stoupáme k výšinám.”

Friedrich Nietzsche

Podnikání je zákonem definovaná činnost, jejímž cílem je dosažení zisku. Podnikání pod českou legislativou má mnoho podob: jednak mohou osoby podnikat na své jméno a na své riziko (OSVČ) nebo mohou podnikat pod vytvořeným subjektem, skrze který navenek vystupují (právníckou osobou). A této problematice se věnuje první kapitola diplomové práce, kde definuje z pohledu zákona jednotlivé varianty podnikání. Provede čtenáře kroky, jak si podnikání založit a obsahuje informaci o případném ukončení činnosti. V souhrnné tabulce mezi sebou porovnává hlavní výhody a nevýhody jednotlivých variant. Účetní a daňová hlediska podnikání OSVČ a právnícké osoby jsou uvedena v kapitole druhé.

Osoby podnikající na své jméno mohou dosahovat vysokých zisků, díky kterým se dostávají do vyšších rizik. V managementu podnikání je důležité řízení rizik a jejich eliminace. Jednou z variant pro snížení hrozby je převod podnikatelské činnosti pod záštitu právnícké osoby, kde jejich vlastníci neručí svým majetkem, ale pouze do výše vkladu. Důvodem pro transformaci nemusí být pouze diverzifikace rizika, ale i ostatní vlivy jako je vysoký věk či zdravotní stav. Právě přeměna podnikání zajistí pokračování celoživotního díla a odkazu. V třetí a čtvrté kapitole se práce věnuje samotnému procesu převodu, kde popisuje všechny podoby přechodu podnikatelské činnosti včetně teoretického rozboru účetní a daňové stránky jednotlivých možností. Cílem diplomové práce je popis procesu a důsledků přechodu podnikání fyzické osoby na právní formu právnícké osoby.

Pátá kapitola se zabývá procesem přeměny podnikatele, který na trhu působí skoro 25 let, a v roce 2020 dosáhl skoro 40 mil. hranice příjmu. Je založena na reálném základě přechodu podnikatelské činnosti, kdy se transformace uskutečnila v dubnu roku 2021. Práce rozebírá důvody zvoleného způsobu a popisuje její realizaci včetně účetních a daňových dopadů. Posláním diplomové práce je poskytnutí souhrnných informací pro podnikatele, kteří se dostali do bodu, ve kterém se musí rozhodnout v dalším směru jejich podnikatelské cesty.

1 Právní formy podnikání

Právo podnikat a získávat prostředky k obživě je součástí lidských práv a svobod, které je součástí ústavního zákona České republiky, tak i Evropské unie. Podnikatel podniká na vlastní jméno, na vlastní odpovědnost a činnost je prováděna soustavně za účelem dosažení zisku. Podnikání v České republice může mít dvě formy. Jednou z nich je podnikání na základě živnostenského oprávnění a druhá forma podnikání je skrz právnickou osobu. Ty se dále rozdělují na osobní společnosti a kapitálové společnosti. Mezi osobní společnosti se řadí veřejná obchodní společnost a komanditní společnost. A mezi kapitálové společnosti patří společnost s ručením omezeným a akciová společnost. Zvláštní formou podnikání jsou družstva.

Existují další možnosti podnikání podle nařízení Rady ES č. 2157/2001 o statutu evropské společnosti a podle českého zákona č. 627/2004 Sb. o evropské společnosti a těmi jsou evropské (akciové) společnosti, evropská družstevní společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení.

1.1 Fyzická osoba

Fyzická osoba podnikatel (zkr. FOP), nebo též známá jako osoba samostatně výdělečně činná (zkr. OSVČ), je nejrozšířenější forma podnikání v České republice. Jedná se o osoby podnikající na základě živnostenského či jiného oprávnění, osoby zapsané v obchodním rejstříku nebo soukromé zemědělce zapsané v evidenci Ministerstva zemědělství. (Kolářová, 2013, s. 12)

Živnost je podle § 2, zákona č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání (dále jen živnostenský zákon) definována jako „*soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.*“ (Zákony II/2022, s. 555)

Podnikat na základě živnostenského oprávnění mohou fyzické nebo právnické osoby za předpokladu, že splní všeobecné a zvláštní podmínky stanoveného § 6 a § 7 živnostenského zákona. Všeobecnými podmínkami pro získání živnostenského oprávnění jsou plná svéprávnost a trestní bezúhonnost. Zvláštní podmínkou pro získání živnosti je odborná nebo jiná způsobilost.

Druhy živnosti se dělí na **ohlašovací**, které mohou být provozovány na základě ohlášení při splnění zákonných podmínek; a **koncesované**, které mohou být provozovány na základě koncese (tj. povolení od státu k provozu určité činnosti). Oprávnění provozovat živnost vzniká u

ohlašovací živnosti dnem ohlášení; u koncesovaných živností dnem nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese.

Ohlašovací živnosti se následně dělí na řemeslnou, vázanou a volnou. **Řemeslná živnost** může být provozována po splnění podmínek o odborné způsobilosti řídící se § 21 a § 22 živnostenského zákona (např. výuční list v oboru, maturitní zkouška v oboru, vyšší odborné vzdělání, vysokoškolské vzdělání v oboru, rekvalifikace nebo praxe v oboru o délce 6 let). Řemeslnou živností je např. řeznictví a uzenářství, mlékárenství, mlynářství, pekařství, cukrářství, zednictví, holičství, kadeřnictví, čištění a praní textilu a oděvů, hostinská činnost kosmetické služby, manikúra a pedikúra. Všechny řemeslné živnosti jsou uvedeny v příloze č. 1 živnostenského zákona. **Vázaná živnost** může být provozována po splnění podmínek o odborné způsobilosti, nebo je upravena zvláštními právními předpisy podle přílohy č. 2 živnostenského zákona (např. vedení účetnictví, daňové evidence včetně poradenství, oceňování majetku, projektová činnost). Pro provozování **volné živnosti** není stanovena zvláštní podmínka, pro její získání stačí splnit pouze všeobecné podmínky. Veškeré volné činnosti jsou uvedeny v příloze č. 4 živnostenského zákona. Například se jedná o poskytování služeb pro zemědělství, zahradnictví, rybníkářství, lesnictví a myslivost; chov zvířat a jejich výcvik (s výjimkou živočišné výroby); zprostředkování obchodu a služeb; velkoobchod a maloobchod; nákup, prodej, správa a údržba nemovitostí; fotografické služby atp.

Koncesované živnosti s veškerými podmínkami pro získání povolení jsou uvedeny v příloze č. 3 živnostenského zákona. Žádost o koncesovanou živnost musí žadatel podat u živnostenského úřadu, který rozhodne o jeho vydání. Příkladem může být výroba a prodej kvasného lihu; zpracování a distribuce paliva; výroba tepelné energie.

1.1.1 Vznik živnostenského oprávnění

Výše bylo definováno, od jakého okamžiku živnost vzniká. Avšak osoba, která chce začít podnikat musí na živnostenském úřadě podat jednotný registrační formulář (zkr. JRF). Uvedený tiskopis slouží k registraci nejen u živnostenského úřadu, ale i vůči ostatním orgánům státní sféry, tj. finančnímu úřadu, České správě sociálního zabezpečení (zkr. ČSSZ), úřadu práce a zdravotní pojišťovně. Společně s formulářem žadatel musí dále podat doklad o odborné způsobilosti, doklad o užívání prostor sídla (pokud je jiný než trvalý pobyt), doklad o zaplacení správního poplatku (při prvním vstupu: 1.000 Kč, za další ohlášení: 500 Kč). V případě žádosti o koncesovanou živnost ještě kladné vyjádření příslušného státního orgánu. Veškeré následné změny údajů je podnikatel povinen oznámit živnostenskému úřadu do 15 dnů.

1.1.2 Ukončení živnostenského podnikání

Živnostenské podnikání může být ukončeno z různých důvodů, ať už dobrých či špatných. Mezi dobré důvody jednoznačně patří převod podnikání pod právnickou osobu. Mezi špatné důvody je možno zařadit neschopnost vydělat dostatečné množství peněžních prostředků a splácat své závazky. Ukončení může přijít ze strany podnikatele i ze strany živnostenského úřadu, nebo ze strany ČSSZ, kdy má podnikatel nedoplatky na sociálním pojištění. Důvody pro zánik živnostenského oprávnění definuje v živnostenském zákoně § 57.

Podnikání lze ze strany podnikatele pouze přerušit na dobu neurčitou a v případě zájmu znovu obnovit. Zatím co zrušení je definitivní. Živnostenský úřad ani v jednom případě neřeší důvody.

Pokud se podnikatel rozhodne o ukončení podnikání, portál Jack & James popsal stručný návod (Jak ukončit živnostenské podnikání, 2021):

1. vyplnit změnový list na CRM a podat na živnostenský úřad;
2. informovat finanční úřad, zdravotní pojišťovnu a správu sociálního zabezpečení;
  - Pokud se nevyplní ukončení živnostenského oprávnění přes CRM, je nutné napřímo ohlásit jednotlivým institucím. Zdravotní pojišťovně do 8 dnů od zrušení, finančnímu úřadu do 15 dnů od zrušení a OSSZ do 8 dne měsíce následujícího po měsíci zrušení.
3. uhradit pohledávky a daně;
  - Ideální je ukončit podnikání po provedení všech vzniklých závazků a pohledávek. V následujícím roce je nutno podat včas veškeré přehledy na OSSZ a zdravotní pojišťovnu. Pokud se potom stane občan zaměstnancem, v prvním roce musí podat daňové přiznání sám.
4. výpověď zaměstnancům.
  - Zaměstnancům je nutno poskytnout dvouměsíční výpovědní lhůtu a minimální odstupné dle § 67 zákoníku práce č. 262/2006 Sb.; případně se individuálně domluvit se zaměstnancem.

Živnost zaniká dnem, kdy rozhodnutí o zrušení živnostenského podnikání nabude právní moci, tj. 16. den od vydání rozhodnutí. Pro urychlení procesu je možné vzdát se práva na odvolání.

1.2 Právnícká osoba

Právnícká osoba je vytvořený subjekt, fyzickou nebo jinou právníckou osobou, která vystupuje na veřejnosti pod vlastním jménem. Mezi základní formy právníckých osob patří korporace, kterými se budeme v diplomové práci zabývat, a účelové sdružení majetku, tzv. fundace (tj. nadace nebo nadační fondy). Legislativní úpravou pro právnícké osoby je zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích (dále jen ZOK nebo zákon o obchodních korporacích).

1.2.1 Založení a vznik právnícké osoby

Obchodní korporace je založena sepsáním zakladatelské listiny (v případě založením jednou osobou) nebo společenské smlouvy (v případě založení dvěma nebo více osobami). Společenská smlouva musí podle § 146 zákona o obchodních obsahovat povinné náležitosti stejné pro všechny korporace (Zákony II/2022, s. 320):

- název společnosti,
- předmět podnikání nebo činnosti podnikání, nebo údaj, že byla založena za účelem správy vlastního majetku,
- určení společníků s uvedením jmen, příjmení a bydliště, v případě právnícké osoby názvu a sídla.

ZOK dále definuje další povinné náležitosti společenské smlouvy v závislosti na typu obchodní korporace.

Osobní obchodní společnosti musí být založeny minimálně dvěma společníky. Kapitálové obchodní společnosti mohou být založeny pouze jednou osobou. Kapitálové společnosti zároveň mají zákonem stanovenou povinnou výši základního kapitálu. Základní kapitál je tvořen vkladem společníků do společnosti. Odstavec 1 až 3 § 15 zákona o obchodních korporacích definuje vklad: „*peněžní vyjádření hodnoty předmětu vkladu do základního kapitálu obchodní korporace. U akciové společnosti se vklad označuje jako jmenovitá hodnota akcie. Předmětem vkladu je věc, kterou se společník zavazuje vložit do obchodní korporace za účelem nabytí účasti v ní. Vkladová povinnost lze splnit v penězích (peněžní vklad) nebo vznesením jiné penězi oceněné věci (nepeněžitý vklad).*“ (Zákony II/2022, s. 302) Vkladatel musí splnit vkladovou povinnost ve lhůtě stanovené zákonem o obchodních korporacích. Ocenění nepeněžitého vkladu je povinnou složkou společenské smlouvy.

Datum vzniku obchodní korporace je dnem zápisu do obchodního rejstříku.

Postup pro založení

Postup pro založení obchodní společnosti se skládá ze čtyř základních kroků. V rámci administrativní zatíženosti, časově proces trvá v průměru 25 dnů a nákladově vychází zhruba na 11.000 Kč. Úkony je možné absolvovat samostatně nebo lze využít služeb specializovaných společností.

V rámci přípravných prací je důležité studium právních předpisů souvisejících s podnikáním a příprava adekvátní dokumentace. Důležitou legislativou je zejména živnostenský zákon, zákon o obchodních korporacích, zákon o účetnictví včetně vyhlášky 500/2002 Sb., nový občanský zákoník apod.

Prvním krokem je sepsání zakladatelské listiny nebo společenské smlouvy u notáře formou veřejné listiny. Sepsání základních dokumentů z časového hlediska trvá zhruba 3 hodiny. Cena notářského zápisu dle tarifního sazebníku začíná na částce 3.200 Kč bez DPH. (Vyhláška č. 196/2001 Sb. o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif), 2016)

Před vznikem společnosti přijímá a spravuje předmět vkladu tzv. správce vkladu, tj. osoba pověřená společenskou smlouvou. S notářsky ověřeným dokumentem vede cesta do banky, kde na základě uvedené listiny pracovníci banky provedou identifikaci společnosti a založí účet pro složení základního kapitálu. Banka s těmito peněžními prostředky neumožní nakládat dříve, než obchodní společnost vznikne. Pokud je splněna vkladová povinnost, banka vydá potvrzení o splacení základního kapitálu. Založení účtu včetně složených prostředky na základní kapitál bývá do několika hodin od sepsání společenské smlouvy. Schůzka v bance zabere zhruba dvě hodiny. Poplatek za potvrzení pro rejstříkový soud je individuální v závislosti na bankovním ústavu. Např. Československá obchodní banka vystavuje potvrzení pro rejstříkový soud, dle sazebníku platného od 1.11.2022, v částce 500 Kč bez DPH. (Sazebník ČSOB, 2022)

Třetím krokem je vyřízení živnostenského oprávnění viz Vznik živnostenského oprávnění. Z časového hlediska, návštěva úřadu může zabrat až tři a půl hodiny. Správní poplatek pro založení živnosti je 1.000 Kč. (Ohlášení živnosti volné pro právnické osoby se sídlem na území České republiky (Česká právnická osoba), 2010)

Společně s veškerou základní dokumentací; konkrétně živnostenské oprávnění, společenská smlouva ve formě notářského zápisu, potvrzení od banky, výpis z rejstříku trestů a souhlas majitele budoucího sídla společnosti; podává správce vkladu návrh na zápis do rejstříkového soudu. Tento krok je nutné absolvovat nejpozději do šesti měsíců od sepsání společenského

smlouvy. Z časové hlediska, podání a vyřízení žádosti ze strany soudu obvykle trvá 14–30 dnů. Správní poplatek rejstříkovému soudu činí 6.000 Kč. (Zakládáte s.r.o.? Zjistěte, jak na to, 2021)

1.2.2 Ready made společnost

Nejnovějším trendem v oblasti podnikání jsou tzv. ready made společnosti. Jedná se nejčastěji o kapitálové společnosti, které jsou založeny vyloženě za účelem prodeje a nevyvíjí žádnou obchodní činnost. Tyto společnosti jsou předem založené, zapsané v obchodním rejstříku a mají splacený základní kapitál.

Mezi výhody ready made společnosti se řadí následující aspekty.

Administrativní a časová nenáročnost

Uspořádá se valná hromada, kde dojde k volbě nového statutárního orgánu a převodu obchodního podílu. Specializované společnosti vypracují veškerou dokumentaci a podají návrh na zápis změn do Obchodního rejstříku. (Ready Made a.s. (akciová společnost), 2023) Doba změny je jeden den. Změna majitele je účinná okamžikem uzavření smlouvy o převodu podílu.

Historie a důvěryhodnost

Na první pohled se společnost nejeví jako nová, a to může mít pozitivní vliv pro věřitele.

Za nevýhody lze považovat níže uvedená hlediska.

Požizovací náklady

Náklady na koupi se individuálně liší s ohledem na délku živnosti společnosti a výši základního kapitálu. Částka začíná na 9.990 Kč (Ready Made, 2023) a mohou se vyšplhat až na 200.000 Kč. (Ready Made a.s. (akciová společnost), 2023)

Riziko nesplacených závazků

Na kupované společnosti mohou být břemena a jiné závazky, které nemusí být z finančních výkazů zřejmé.

1.2.3 Zákonné povinnosti právnické osoby

Zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečného majitele všem podnikatelským subjektům udává povinnost zveřejnit skutečného majitele v rejstříku skutečných majitelů. V případě právnických osob je skutečným majitelem fyzická osoba, která ji v konečném důsledku vlastní nebo kontroluje a má podíl v korporaci více než 25 % na hlasovacích právech.

Veškeré obchodní korporace mají podle § 66 zákona č. 304/2013 Sb. o veřejných rejstřících povinnost předkládat účetní závěrku za uběhlé období do 30 dnů od schválení valnou hromadou. V případě porušení, může soud vyměřit pokutu až 100.000 Kč, zároveň se firma vystavuje riziku jejího zrušení.

Statutární orgán, tj. osoba, která navenek jedná za společnost, má podle § 159 nového občanského zákoníku povinnost vykonávat činnost statutárního orgánu s péčí řádného hospodáře. *„Kdo přijme funkci člena voleného orgánu, zavazuje se, že ji bude vykonávat s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí. Má se za to, že jedná nedbale, kdo není této péče řádného hospodáře schopen, ač to musel zjistit při přijetí funkce nebo při jejím výkonu, a nevyvodí z toho pro sebe důsledky.“* (Zákony II/2022, s. 22)

1.2.4 Zánik a zrušení právnické osoby

Úspěch podnikání je ovlivněn stavem celé ekonomiky země. Zejména vývoj makroekonomických ukazatelů má bezprostředně vliv na aktivitu podnikatelských subjektů. Jestliže hrubý domácí produkt země klesá, snižuje se poptávka domácností po zboží a službách.

Obchodní společnosti zaniknou dnem výmazu z obchodního rejstříku. Samotný zánik předchází zrušení společnosti. Zrušení společnosti je provedeno buď s likvidací nebo bez likvidace. Pokud se společnost ruší bez likvidace, znamená to, že přechází na jiného právního nástupce. To může být např. fúze, převod jmění společníka, rozdělení společnosti.

Zrušení společnosti s likvidací může být z mnoha dobrovolných důvodů: uplynula doba, na kterou byla společnost založena; bylo dosaženo účelu, pro který byla společnost založena; bylo rozhodnuto o zrušení. Naopak pro zrušení společnosti mohou být i důvody soudní a to: za poslední dva roky se nekonala valná hromada; nebyla zvolena nová valná hromada po uplynutí funkčního období; nebo nesplnění některých jiných zákonných podmínek – např. zveřejňovat účetní závěrku za uplynuté období.

1.2.5 Druhy obchodních korporací

V České republice lze vybrat mezi několika druhy obchodních korporací. Jednotlivé typy se rozlišují podle charakteru, na osobní a kapitálové společnosti.

1.2.5.1 Veřejná obchodní společnost

Veřejná obchodní společnost je sdružení dvou a více osob podnikajících pod společným názvem a za její dluhy ručí společně a nerozdílně celým svým osobním majetkem. Jedná se o typického představitele osobní společnosti. Obchodní jméno musí obsahovat pojem „veřejná

obchodní společnost“ nebo zkráceně „veř. obch. spol.“ či „v.o.s.“. V případě, že název společnosti obsahuje jméno alespoň jednoho společníka, může společnost mít v názvu „a spol.“

Založení veřejné obchodní společnosti nastává dnem sepsání a uzavření společenské smlouvy mezi minimálně dvěma společníky. Výše základního kapitálu není stanovena. Fyzická osoba musí splňovat podmínky provozování živnosti a nesmí u ní existovat překážka v provozování živnosti. Společník nesmí podle § 109 zákona o obchodních korporacích bez svolení ostatních společníků samostatně podnikat ve stejném předmětu podnikání.

Statutárním orgánem jsou všichni společníci, kteří za společnost jednají samostatně a každý z nich má jeden hlas.

Rozdělení zisku nebo ztráty nesou společníci stejným dílem. Kladný hospodářský výsledek se dělí rovným dílem mezi společníky, kteří ho daní v rámci daňového přiznání pro daň z příjmu fyzických osob. Zisk veřejné obchodní společnosti se nedaní v rámci daně z příjmu právnických osob. Záporný hospodářský výsledek nesou společníci rovným dílem.

Důvodem pro **zrušení společnosti** podle § 113 zákona o obchodních korporacích a podle Kolářové (2013) může být:

- jednostranný právní úkon (např. výpověď společníka),
- na základě rozhodnutí soudu (např. závažné porušení povinností společníka),
- právní události, kterou může být smrt společníka nebo zánik právnické osoby¹.

Mohou nastat i mimořádné případy zrušení společnosti, např. změna ekonomického nebo právního postavení; nebo důvody pro zrušení společnosti mohou být upraveny ve společenské smlouvě. Za této situací se mohou zbývajících společníci dohodnout, za základě sepsání dohody o změně společenské smlouvy, že společnost bude i nadále fungovat. Pokud není dohoda uzavřena do tří měsíců od zrušení společnosti, toto právo zaniká a společnost vstupuje do likvidace. (Salachová, 2013, s. 22)

1.2.5.2 Komanditní společnost

Komanditní společnost je částečně osobní a částečně kapitálová obchodní společnost, ve které alespoň jeden společník (komanditista) ručí za její dluhy omezeně, tj. do výše nesplaceného vkladu zapsaného v obchodním rejstříku; a alespoň jeden společník (komplementář) neo-

---

¹ právnické osoby, která byla ve v.o.s. společníkem

mezeně, tj. za závazky společnosti celým svým osobním majetkem. Obchodní název musí obsahovat pojem „komanditní společnost“ nebo zkráceně „kom. spol.“ či „k.s.“. Pokud je v názvu společnosti jméno komanditisty, pak za závazky společnosti ručí celým svým majetkem, stejně jako komplementář.

Výše základního kapitálu není stanovena, avšak společenskou smlouvou je dána minimální vkladová povinnost.

Komplementář nesmí být komplementářem v jiné komanditní společnosti a ani společníkem ve veřejné obchodní společnosti (platí zákaz konkurence, pokud společenská smlouva nestanoví jinak).

Založení společnosti nastává dnem sepsání a uzavření společenské smlouvy mezi komanditistou a komplementářem. Společenská smlouva musí mimo společných náležitostí dále obsahovat:

- určení, který ze společníků je komplementář a který komanditista,
- výši vkladu každého komanditisty.

Návrh na zápis do obchodního rejstříku podává komplementář.

Statutárním orgánem jsou komplementáři, kteří za společnost jednají samostatně. Jestliže společenská smlouva nestanoví jinak, tak rozhodující pravomoc ve věcech, které nepřísluší statutárnímu orgánu, mají všichni společníci, přičemž zvlášť hlasují komplementáři a zvlášť komanditisté. (Zákony II/2022, s. 317)

Rozdělení zisku nebo ztráty se koná podle stanovených podílů. Kladný hospodářský výsledek se rozděluje na část připadající společnosti a část připadající komplementářům (které je dále děleno poměrem jejich vkladu nebo rovným dílem). Část zisku, co připadla komplementářům, se dělí rovným dílem a podléhá zdanění v rámci daně z příjmu fyzických osob. Část zisku, co náleží komanditistům se daní v rámci daně z příjmu právnických osob. Po zdanění se čistý zisk dělí mezi komanditisty podle výše splaceného vkladu. Záporný hospodářský výsledek nesou komplementáři rovným dílem a komanditisté pouze, pokud tak stanovila společenská smlouva. (Kolářová, 2013)

Důvody pro **zrušení společnosti** podle § 127 zákona o obchodních korporacích a podle Kolářové (2013) nemůže být vystoupení komanditisty ze společnosti výpovědí, vyloučením nebo

smrti (v tom případě přechází podíl na dědice). Ke zrušení společnosti stačí, že žádný z komplementářů neplní požadavky podle § 46 zákona o obchodních korporacích. Možnosti, jak může být komanditní společnost mimo jiné zrušena uvádí Salachová (2013):

- dnem uvedeným v rozhodnutí společníků (rozhodnutí o zrušení společnosti nebo dochází-li k zániku např. v důsledku fúze),
- zrušením konkurzu po splnění rozvrhového usnesení nebo zrušením konkurzu z důvodu, že majetek dlužníka je zcela nepostačující.

1.2.5.3 Společnost s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným patří do skupiny kapitálových společností. Jedná se o jednu z nejvíce rozšířených forem podnikání. Základní kapitál je tvořen vklady společníků, kteří za společnost ručí společně a nerozdílně do výše nesplaceného vkladu. Maximální počet společníků je padesát.

Podle zákona č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník zrušeného k 31.12.2013 byla stanovena minimální výše základního kapitálu na 200.000 Kč. Od 1.1.2014 vyšel v účinnost zákon o obchodních korporacích, kde byla výše základního kapitálu upravena na 1 Kč. Úprava zákona změnila bariéry vstupu na podnikatelský trh a měla za následek obrovský rozmach této formy podnikání.

Obchodní název musí obsahovat pojem „společnost s ručením omezeným“ nebo zkráceně „spol. s r.o.“ či „s.r.o.“.

Společnost je **založena** sepsáním zakladatelské listiny (v případě jednoho společníka) nebo sepsáním společenské smlouvy (v případě více společníků) u notáře formou veřejné listiny. Mimo společných ustanovení, musí smlouva dále obsahovat:

- označení podílů,
- výši vkladu připadající na podíl,
- vkladová povinnost zakladatelů, včetně lhůty pro jejich splnění,
- výši základního kapitálu,
- údaj o tom, koho zakladatelé určují jednatelem nebo jednatelemi, jejich počet a způsob jednání,
- určení správce vkladu,
- v případě nepeněžitého vkladu jeho popis, jeho ocenění, částku, kterou se započítává na emisní kurs, a určení osoby znalce, který provedl ocenění nepeněžitého vkladu.

Nejvyšším orgánem společnosti je valná hromada, která se skládá ze všech společníků. Valná hromada se musí ze zákona sejít alespoň 1x ročně, kde rozhoduje o důležitých otázkách ve směřování společnosti, schvaluje účetní závěrku a rozhoduje o rozdělení zisku. **Statutární orgán** společnosti je volen valnou hromadou, který neomezeně jedná za společnost navenek. U s.r.o. se nazývá jednatel. Dobrovolně vytvořený kontrolní orgán společnosti je dozorčí rada, která dohlíží na činnost jednatelů. Člen dozorčí rady nesmí být zároveň jednatel či jinou osobou oprávněnou podle obchodního rejstříku (např. prokura).

Podíl společníků se určuje podle poměru jejich vkladu, pokud společenská smlouva nestanoví jinak. „*Ve společnosti musí být alespoň jeden podíl, se kterým je spojeno hlasovací právo.*“ (Zákony II/2022, s. 319) Jiný druh podílu a její obsah může být určen společenskou smlouvou. Podíl společníka může být určen formou tzv. kmenového listu. Jedná se o cenný papír vydaný na řad a nelze jej vydat v zaknihované formě. Dále nemůže být veřejně nabízen nebo být obchodován na evropském regulovaném trhu či jiném veřejném trhu. (Zákony II/2022, s. 318-319)

Kmenový list musí obsahovat povinné náležitosti podle zákona o obchodních korporacích (Zákony II/2022, s. 319):

- označení, že se jedná o kmenový list,
- jednoznačnou identifikaci společnosti,
- výši vkladu připadající na podíl,
- jednoznačnou identifikaci společníka,
- název druhu podílu, k němuž je kmenový list vydán (pokud společenská smlouva upravuje více druhů podílů),
- číslo kmenového listu a podpis jednatele.

Rozdělení zisku nebo ztráty nese společnost. O kladném hospodářské výsledku musí valná hromada rozhodnout. Může ho rozdělit mezi společníky podle poměru, rozdělit do kapitálových fondů, nebo nechat na účtu nerozdělený zisk minulých let, který by poté využila případně na pokrytí ztráty. Zisk společnosti se zdaní daní z příjmu právnických osob.

Při rozdělení zisku mezi společníky dochází ke dvojímu zdanění, kdy vytvořený zisk je daň 19 % daně z příjmu právnických osoba a následně při výplatě podílu fyzické osobě ještě 15 % srážkovou daní.

Záporný hospodářský výsledek nese společnost.

Zrušení společnosti s.r.o. může probíhat bez likvidace s právním nástupcem (tj. fúze apod) nebo bez dalšího právního nástupce, tj. s likvidací. Obecně lze definovat na zrušení dobrovolné nebo nucené. Nucením zrušením společnosti se považuje rozhodnutí soudu nebo ve vazbě na insolvenční řízení. Společnost by mohla být založena pouze na určitou dobu nebo za nějakým účelem. Pokud byly naplněny tyto aspekty, dojde ke zrušení společnosti. O dobrovolném zrušení společnosti rozhodne valná hromada, kde sepíše dohodu společníků o zrušení společnosti formou veřejné listiny. Společnost bez právního nástupce bude vždy zrušena s likvidací dnem nabytí právní moci. Po vypořádání likvidačního řízení, podá likvidátor návrh na výmaz z obchodního rejstříku a po propsání společnost **zanikne**.

1.2.5.4 Akciová společnost

Akciová společnost je typickým představitelem kapitálové společnosti. Základní kapitál tvoří počet akcií, které drží akcionáři. Minimální výše je zákonem o obchodních korporacích stanovena na 2.000.000 Kč. Pokud se účetnictví akciové společnosti povede v eurech, základní kapitál musí činit minimálně 80.000 €. Obchodní název musí obsahovat označení „akciová společnost“, případně „akc. spol.“ či „a.s.“.

Společnost a.s. je **založena** sepsáním a přijetím stanov. Osoba, která přijme stanovy a podílí se na úpisu akcií je zakladatel. Stanovy musí podle § 250 zákona o obchodních korporacích obsahovat společná ustanovení:

- název společnosti a předmět podnikání,
- výši základního kapitálu,
- počet akcií, jejich jmenovitou hodnotu, druh a formu (listinná nebo zaknihovaná)
- počet hlasů spojených s jednou akcií, celkový počet hlasů ve společnosti a způsob hlasování na valné hromadě,
- vnitřní systém struktury.

Při založení společnosti musí ještě obsahovat následující informace:

- informace o počtu upisovaných akcií, emisní kurs a způsob, jakým bude splacen,
- informaci o výši splacení základního kapitálu k okamžiku vzniku,
- přibližnou výši nákladů spojenou se založením společnosti,
- určení členů volených do orgánů společnosti.

Návrh na zápis do obchodního rejstříku podávají všichni členové statutárního orgánu. Založení společnosti je účinné, jestliže každý zakladatel splatil v souhrnu alespoň 30 % jmenovité hodnoty upsaných akcií.

Po zápisu do obchodního rejstříku se každý zakladatel stává prvním akcionářem. To, že osoba byla zakladatelem a nyní je akcionářem nemá z hlediska právní úpravy žádný vliv. Zakladatelé nejsou nijak zvýhodňováni. Jedinou výhodou měli při sestavování a přijímání stanov, a to, že si ji mohli sestavit podle vlastních potřeb. Mohou si například zajistit dílčí výhody např. právo na zakladatelskou odměnu nebo právo na zvýšený podíl na zisku. (Dvořák, 2016)

Stejně jako v jiných společnostech, tak i akciové se rozlišují jednotlivé orgány. **Nejvyšší orgán** společnosti je valná hromada skládající se z jednotlivých akcionářů. Akcionář má povinnost účastnit se valné hromady, která dle zákona je povinna se sejít alespoň 1x ročně. Valná hromada stejně jako u s.r.o. rozhoduje o důležitých záležitostech – kam bude společnost směřovat, schválení účetní závěrky či rozdělení zisku. **Statutárním orgánem** je představenstvo nebo správní rada, která je za společnost navenek. Kontrolním orgánem společnosti je dozorčí rada, která dohlíží na výkon působnosti představenstva a na činnost společnosti. Člen dozorčí rady nesmí být zároveň členem představenstva či jinou osobou oprávněnou podle obchodního rejstříku.

Akciová společnost volí si vnitřní systém struktury společnosti. Při založení se rozhoduje mezi monistickým systémem nebo dualistickým systémem. Monistický systém tvoří valná hromada a správní rada. Správní rada je statutárním orgánem i kontrolním orgánem. Zpravidla ji tvoří tři členové, standardně na tři roky. Dualistický systém tvoří valná hromada, představenstvo a dozorčí rada. Představenstvo mívá obvykle tři členy, avšak podmínky lze individuálně upravit ve stanovách. Dozorčí rada bývá též obsazena min. třemi členy. Pokud však akciová společnost má více jak 500 zaměstnanců, jednu třetinu dozorčí rady volí právě oni a celkový počet členů musí být dělitelný třemi. (Monistický a dualistický systém v akciové společnosti, 2021)

Akcie je cenný papír, se kterým je spojeno právo akcionáře podílet se na řízení společnosti. Akcie jsou tříděna do několika kategorií.

Z hlediska *formy* jsou akcie v listinné formě nebo zaknihované. Listinná forma akcie může být vydána pouze na jméno. Zaknihované cenné papíry nemají hmotný nosič, jsou vedeny pouze elektronicky. Výhodou je snížení nákladů na tisk cenného papíru a jejich uchování. Na druhou stranu nevýhodou jsou vysoké administrativní poplatky spojené s uchováním cenného papíru v centrálním depozitáři cenných papírů. Na českém kapitálovém trhu působí společnost

CDCP a.s., jejíž jediným akcionářem je Česká burza cenných papírů. Přeměna formy akcie v době trvání společnosti je zákonem přípustná.

Z hlediska *vlastnictví* se akcie rozlišují na akcie na jméno (nebo také na řad) a akcie na majitele (nebo také na doručitele). Akcie na jméno je akcie adresovaná přímo konkrétnímu majiteli akcie. Akcie na majitele umožňovaly v minulosti úplnou anonymitu. Úpravou zákona je možné akcie na majitele vydat pouze v zaknihované formě.

Z hlediska *druhu* jsou akcie kmenové a akcie prioritní. Akcie kmenová je zcela běžná akcie a nejsou s nimi spojená žádná zvláštní práva. Pokud se druh akcie neuvede, je automaticky brána jako akcie kmenová. (Dvořák, 2016) S prioritními akciemi jsou spojena zvláštní práva, a to přednostní právo na výplatu dividendy apod. Obecně jsou prioritní akcie bez hlasovacího práva.

Posledním hlediskem je *hodnota* akcie. Akcie jsou vydány na konkrétní jmenovitou hodnotu či bez jmenovité hodnoty v počtu kusů. Jmenovitá hodnota akcie vyjadřuje výši vkladu spojenou s akcií. (Dvořák, 2016) Výše vkladu není zákonem stanovena, musí ale být vyjádřena v českých korunách. Společnost může vydat několik akcií v různou výši nominální hodnoty. Kusová akcie nemá stanovenou jmenovitou hodnotu. Pro účetnictví se její hodnota určuje poměrem základního kapitálu a počtu vydaných akcií. (Dvořák, 2016) S oběma druhy akcií jsou spojena hlasovací práva.

Veškeré formy akcií jsou převoditelné v rámci skupiny. Převoditelnost však musí projít schválením valné hromady. Mezi výše uvedenými hledisky víceméně není vzájemný podmíněný vztah, tzn. akcie může být např. zaknihovaná prioritní akcie na majitele v nominální hodnotě.

Akcie jako platný cenný papír se přímo podřizují zákonu o obchodních korporacích a musí obsahovat následující povinné náležitosti v souladu s § 259 zákona o obchodních korporacích:

- označení, že jde o akcii,
- jednoznačnou identifikaci společnosti,
- u akcie se jmenovitou hodnotou její jmenovitou hodnotu,
- údaj o formě akcie,
- u akcie na jméno jednoznačnou identifikaci akcionáře,
- název druhu akcie a popis práv s ním spojených s odkazem na stanovy.

Dále obsahuje číselné označení a podpis členů představenstva nebo správní rady.

Pokud akcionář nesplatil celý podíl, ke kterému se zavázal, obdrží místo akcie tzv. zatímní list. Ten musí obsahovat podobné náležitosti jako akcie, avšak s označením, že se jedná o zatímní list. Navíc na zatímním listu musí být uveden počet akcií, které zatímní list nahrazuje a též splacená a nesplacená část emisního kursu akcie a lhůta pro jeho splacení.

O **rozdělení zisku či ztráty** rozhoduje valná hromada. Zisk může být převeden na účet nerozdělený zisk minulý let na případné krytí ztráty, nebo se rozdělí mezi jednotlivé akcionáře. Dělení zisku pro akcionáře probíhá na základě poměru vlastnictví jednotlivých akcií. Zisk akciových společností podléhá dani z příjmu právnických osob.

Při rozdělení zisku mezi akcionáře dochází ke dvojitému zdanění, kdy vytvořený zisk je daněn 19 % daně z příjmu právnických osoba a následně při výplatě podílu fyzické osobě ještě 15 % srážkovou daní.

Ztrátu nese společnost.

Zrušení akciové společnosti může probíhat s univerzálním právním nástupcem (tj. fúze apod) nebo bez dalšího právního nástupce. Obecně lze definovat na zrušení dobrovolné nebo nucené. Nucením zrušením společnosti se považuje rozhodnutí soudu nebo ve vazbě na insolvenční řízení. O dobrovolném zrušení společnosti rozhodne valná hromada. Společnost mohla být též založena pouze na určitou dobu nebo za nějakým účelem. Pokud byly naplněny tyto aspekty, dojde ke zrušení společnosti. Společnost bez právního nástupce bude vždy zrušena s likvidací dnem nabytí právní moci. Po vypořádání likvidačního řízení, podá likvidátor návrh na výmaz z obchodního rejstříku a po propsání společnost **zanikne**.

1.2.5.5 Družstvo

Družstvo je zvláštní druh obchodní korporace. Jedná se o společenství neuzavřeného počtu osob, které je založeno za účelem vzájemné podpory svých členů, nebo za účelem podnikání. (Zákony II/2022, s. 374) Družstvo musí mít nejméně tři členy. Obchodní název musí obsahovat pojem družstvo. Výše základního kapitálu podle původního zákona č. 513/1991 Sb. obchodního zákoníku byla stanovena na minimální výši 50.000 Kč, novelou zákona č. 90/2012 o obchodních korporacích byla tato hranice zrušena a výše již není stanovena.

Pro **založení** družstva svolá svolavatel ustavující schůzi družstva, kde přeloží zájemcům o založení družstva návrh stanov a rozhodnutí potřebných k založení družstva. Po přijetí stanov se na schůzi zvolí členové volených orgánů, schválí se správce vkladů a určí se způsob plnění

základního členského vkladu. (Zákony II/2022, s. 375) Stanovy musí podle § 553 zákona o obchodních korporacích obsahovat společná ustanovení:

- název družstva,
- předmět podnikání,
- výši základního členského vkladu,
- způsob a lhůtu pro splnění vkladové povinnosti k základnímu členského vkladu,
- způsob svolání členské schůze a pravidla jejího rozhodování,
- počet členů představenstva a kontrolní komise a délku jejich funkčního období,
- podmínky vzniku členství v družstvu,
- práva a povinnosti člena družstva.

Družstvo lze založit i bez ustavující schůze na základě dohody zakladatelů na obsahu stanov, které mimo jiné musí obsahovat seznam zakladatelů, způsob plnění vkladové povinnosti, údaj o volených členech do orgánu družstva. Takto sepsané stanovy musí být ve formě veřejné listiny.

Každý člen se podílí na základním kapitálu členským příspěvkem. Družstvo musí vést seznam všech svých členů. Každý člen získává družstevní podíl. Družstevní podíl představuje práva a povinnosti člena plynoucí ze členství. Každý člen má pouze jeden družstevní podíl. Členství v družstvu dle § 610 zákona o obchodních korporacích zaniká dohodou, vystoupením, vyloučením, nebo smrtí člena.

Nejvyšším orgánem družstva je členská schůze, skládající se z jednotlivých členů. Každý člen má jeden hlas. Úkolem členské schůze je rozhodování o skutečnostech jako schvalování účetní závěrky, rozhoduje o dělení zisku apod. **Statutárním orgánem** je představenstvo skládající se alespoň ze tří členů. Představenstvo si pak dále volí předsedu, případně místopředsedu, pokud o tom už nerozhodne členská schůze. Kontrolním orgánem je kontrolní komise, která kontroluje veškerou činnost družstva. Skládá se standardně ze tří členů, kteří dále volí předsedu a místopředsedu kontrolní komise. „*Člen kontrolní komise nesmí být současně členem představenstva družstva nebo jinou osobou oprávněnou podle zápisu v obchodním rejstříku jednat za družstvo.*“ (Zákony II/2022, s. 392)

Družstvo, které má méně než padesát členů, mohou stanovy určit nepovinnost představenstva a kontrolní komise. Volen je pouze předseda družstva jako statutární orgán.

Zákon o obchodních korporacích dále definuje družstva založená vyloženě za určitým účelem. Jsou jimi bytová družstva založená za účelem zajišťování bytových potřeb svých členů; a

sociální družstva založená za účelem obecně prospěšné činnosti na podporu sociální soudržnosti.

O **rozdělení zisku či ztráty** rozhoduje členská schůze. Zisk se může využít na krytí případné ztráty nebo se rozdělí mezi jednotlivé členy. Dělení zisku členům probíhá na základě poměru výše členského vkladu. Naopak ztrátu z hospodaření nese družstvo.

Družstvo může být **zrušeno** dobrovolně, na základě usnesení členské schůze formou notářského zápisu, nuceně dle rozhodnutí soudu, nebo uplynula doba případně byl splněn účel, na kterou byla založena. Zrušení z prvního i druhého důvodu pak probíhá bez likvidace, s převodem na právního nástupce, nebo s likvidací. Družstvo zanikne výmazem z obchodního rejstříku.

1.2.5.6 Mezinárodní formy obchodních korporací

Další právní osobou jsou evropské společnosti, která umožňuje podnikat v různých zemích Evropy a podléhají jednomu souboru pravidel. Formy obchodních společností, které lze v rámci Evropské unie založit jsou Evropské hospodářské zájmové sdružení, Evropská družstevní společnost a Evropská společnost. Dále si nastíníme pravidla pro založení a si popíšeme pouze Evropskou společnost.

Nejrozšířenější právní formou jsou právě evropské společnosti (latinsky Societas Europaea, zkr. SE). Jedná se o formu akciové společnosti, která umožňuje podnikat ve státech Evropy na základě jednotných pravidel.

Evropská komise na svých webových stránkách (Setting up a European Company (SE), 2022) zdůrazňuje výhody založení evropské společnosti:

- Dostupnější podnikání v zemích Evropské unie – společnost může svou činnost reorganizovat pod jednu značku a nemusí zřizovat dceřiné společnosti v různých zemích.
- Lepší mobilita v rámci jednotného trhu – společnost může přemístit sídlo podniku do jiné členské země bez toho, aniž by musela rušit podnikání v druhé zemi.²
- Lze nastavit rámcový systém pro zapojení zaměstnanců, kteří pracují v jiných zemích, do řízení podniku.
- Lze vytvořit jednu či více dceřiných společností, které mohou být též evropské společnosti.

---

² a tím např. zajistit nejvýhodnější daňový systém

Dále evropská komise (Setting up a European Company (SE), 2022) popisuje jednotné podmínky pro samotné založení evropské společnosti:

- Registrované sídlo a hlavní sídlo společnosti musí být ve stejné zemi EU.
- Společnost musí být zastoupení i v jiných zemích Evropské unie (ať ve formě dceřiných společností nebo poboček), nebo se musí všechny zúčastněné podniky řídit zákony alespoň dvou zemí Evropské unie.
- Základní kapitál musí být minimálně ve výši 120.000 €.
- Vedení evropské společnosti společně se zástupci zaměstnanců společnosti musí dojít k rozhodnutí ohledně účasti zaměstnanců v orgánech společnosti a o tom, jak budou zaměstnanci konzultováni a informováni.

Existují však čtyři způsoby, jak evropskou společnost založit. Pro výběr toho správného způsobu závisí na konkrétní situaci daného podniku. (Setting up a European Company (SE), 2022)

1. Založení formou fúze za účelem zřízení evropské společnosti a nejčastěji tuto formu volí akciové společnosti.
2. Zřízení holdingové společnosti. Touto cestou mohou založit evropskou společnost akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným. Mimo výše uvedené požadavky musí mít zúčastněné společnosti po dobu alespoň dva roky dceřinou společnost nebo pobočku v jiné zemi Evropské unie.
3. Zřízení evropské dceřiné společnosti.
4. Přeměnou z akciové společnosti.

Evropské společnosti nejen podléhají Nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 o statutu evropské společnosti (SE), ale také zákonům jednotlivých zemí. V české republice podléhá zákonu č. 627/2004 Sb. o evropské společnosti.

1.3 Komparace právních forem podnikání

Porovnat jednotlivé formy podnikání lze z několika úhlů pohledu. Pro účely diplomové práce byl zpracován přehled (Tabulka 1-1), výhod a nevýhod živnostníků a jednotlivých právnických.

Tabulka 1-1 – Přehled výhod a nevýhod právních forem podnikání

	VÝHODY	NEVÝHODY
OSVČ	<ul style="list-style-type: none"> - bez nutnosti základního kapitálu - administrativně nenáročná 	<ul style="list-style-type: none"> - ručení za společnost - minimální zákonné odvody státu
Veřejná obchodní společnost	<ul style="list-style-type: none"> - bez nutnosti základního kapitálu - způsob zdanění - administrativní zatížení pro založení - příležitost pro specializaci 	<ul style="list-style-type: none"> - ručení za společnost - zákaz konkurence pro společníky - ukončení společnosti v případě smrti společníka - společné rozhodování o chodu společnosti
Komanditní společnost	<ul style="list-style-type: none"> - společenská smlouva nemusí formu veřejné listiny - nízké náklady pro založení - kombinace parametrů v.o.s. a s.r.o. - způsob zdanění zisku pro komplementáře - jasné rozdělení rizik 	<ul style="list-style-type: none"> - ručení komplementáře za společnost - zákaz konkurence pro komplementáře - způsob zdanění zisku pro komanditisty - založení min. dvěma osobami - rozhodovací právo pro komanditisty
Společnost s ručením omezeným	<ul style="list-style-type: none"> - ručení za společnost - důvěryhodnost u obchodních partnerů - převoditelnost vlastnických práv 	<ul style="list-style-type: none"> - administrativní zatížení - náklady na založení a provoz - dvojí zdanění
Akciová společnost	<ul style="list-style-type: none"> - ručení za společnost - důvěryhodnost a prestiž u obchodních partnerů - převoditelnost vlastnických práv 	<ul style="list-style-type: none"> - administrativní zatížení, kapitálová náročnost - povinné webové stránky - neprůhledná vlastnická struktura - dvojí zdanění

zdroj: vlastní zpracování

2 Účetní a daňová hlediska podnikání fyzické a právnické osoby

Osoba samostatně výdělečně činná má zákonnou povinnost vést evidenci peněžních toků, a to formou daňové evidence nebo účetnictví. Pro rozhodování, jakou z forem evidence bude vést, je potřeba si uvědomit, jestli OSVČ bude mít nějaké zaměstnance, zda bude plátce daně z přidané hodnoty (zkr. DPH), zda povede položkovou evidenci skladových zásob. (Dušek, 2022) Právnické osoby mají jistou výhodu, protože mají povinnost podle § 1 zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví vést podvojně účetnictví.

Každý podnikatelský subjekt se musí ze zákona přihlásit k odvodům daní. Daň, kterou musí odvádět všechny výdělečně činné osoby je daň z příjmu, která je dále dělena na fyzické osoby a právnické osoby. Každá z nich má svou daňovou sazbu a svůj postup pro výpočet. Další daní, která je pro stát velmi důležitá a platí ji všichni poplatníci, je daň z přidané hodnoty. Dále za určitých podmínek by mohl podnikatel odvádět daň silniční.

Veškeré přihlášky a podání lze provést online přes portál MOJE daně od Ministerstva financí. Jedná se o jednoduchý elektronický portál pro občany a podnikatele pro vyplnění daňového přiznání s možností okamžitého podání přes bankovní identitu.

V závislosti na typu podnikání a struktury majetku je třeba brát zřetel na další zákonné a daňové povinnosti.

2.1 Daňová evidence

Vést evidenci peněžních toků lze několika způsoby – evidence příjmu nebo daňová evidence.

Nejjednodušší forma, která musí být minimálně vedena všemi podnikateli, je **evidence příjmu**. Jedná se o povinnost vést záznamy o příjmech a evidovat pohledávky vzniklé v souvislosti s činností. (Účetnictví OSVČ, 2023) Tuto formu využijí zejména podnikatelé, kteří uplatňují výdaje paušálem. Vést alespoň evidenci příjmů je nutné pro sledování limitu pro případnou registraci k DPH a zároveň limitu pro odvod paušální daně. (Dušek, 2022, s. 11) Zákon přesnou formu evidence nestanovuje, může být vedena papírově nebo tabulkově v MS Excel. Záznamy musí obsahovat textové označení příjmu, datum, částku případně další údaje dle potřeby. Pohledávky musí být textově a časově označeny, včetně data úhrady s uvedením příslušného dokladu.

Daňová evidence, která nahradila od 1.1.2005 jednoduché účetnictví, je upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen zákon o dani z příjmu, zkr. ZDP). Povedou ji osoby,

kteře nejsou podle § 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, účetními jednotkami. Daňová evidence zachycuje pouze peněžní toky, které jsou zahrnuty do obchodního majetku podnikatele za zdaňovací období (většinou kalendářní rok). (Dušek, 2022, s. 17) Obsahuje údaje o majetku, pohledávkách, dlužích a dalších skutečnostech ovlivňující základ daně. (Beránek, 2021) Daňovou evidenci povedou primárně podnikatelé, kteří se rozhodli, že budou na konci období danit podle skutečných výdajů. Daňová evidence slouží zejména ke zjištění základu daně z příjmu. (Dušek, 2022, s. 10)

Vedení evidence klade nízké nároky na technické vybavení. Lze vést ji různými způsoby – papírově, tabulkově v MS Excel či lze využít služeb účetních kanceláří. Data musí být vedena řádně, být náležitě uchována a archivována pro případné kontroly finančním úřadem.

Forma vedení evidence se odvíjí od jednotlivých složek obchodního majetku podnikatele. (Dušek, 2022, s. 18) Evidence je založena na dvou základních knihách, jimiž jsou Deník příjmů a výdajů a Kniha pohledávek a závazků. V případě vlastnictví dlouhodobého majetku se doporučuje vést evidence majetku a provádět odpisy, v případě zásob vést skladovou evidenci, a v případě zaměstnanců jejich evidenci a mzdu.

Deník příjmů a výdajů slouží k evidenci všech příjmů a výdajů souvisejících s podnikáním, kterými fyzická osoba disponovala v hotovosti či na bankovním účtu během kalendářního roku. Zápis do deníku se uskutečňuje chronologicky (časově). (Hakalová, 2016) Důležité je rozlišení daňově uznatelných a neuznatelných příjmů a výdajů. Daňově uznatelné příjmy i výdaje ovlivňují základ daně. Daňově neuznatelné příjmy a výdaje základ daně jinak neovlivňují (jedná se např. o vklad podnikatele, úvěry apod.). Součástí záznamů musí být i daňové doklady. OSVČ musí každoročně provést inventuru veškerého dlouhodobého i krátkodobého majetku k 31.12. kalendářního roku. Počáteční a konečné stavy musí uvést do daňového přiznání.

Kniha pohledávek a závazků eviduje inkasované pohledávky a neuhrazené závazky. Měla by obsahovat základní informace, tj. datum přijetí, částku, datum splatnosti, údaje o zaplacení a doklad, na jehož základě byl údaj evidován. Jestliže podnikatel je plátcem DPH, § 100 zákona č. 234/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen zákona o DPH), ukládá povinnost vést přehled o skutečných plnění, která jsou osvobozena od daně a nejsou předmětem daně, a přehled obchodního majetku.

Majetek a dluhy, které se promítají do obchodního majetku je třeba ocenit. Ocenění majetku a jeho zápis do evidence probíhá buď okamžikem uskutečnění ekonomické operace nebo poslední

den ve zdaňovacím období. (Dušek, 2022, s. 18) Pro ocenění majetku a závazků se využívají uvedené druhy cen:

- pořizovací cena,
- reprodukční pořizovací cena,
- ocenění vlastními náklady,
- jmenovitá hodnota,
- zůstatková cena.

2.2 Účetnictví

Pokud se podnikatel dobrovolně rozhodl o zápis do Obchodního rejstříku, nebo jeho obrat činil více jak 25.000.000 Kč za kalendářní rok, stává se účetní jednotkou a povede **podvojně účetnictví** podle zákona č. 586/1991 Sb., o účetnictví. Právnícká osoba je účetní jednotkou vždy.

Legislativou, kterou se musí účetní jednotky řídit, je zejména zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Dále je to prováděcí vyhláška č. 500/2002 Sb., ta doplňuje některá vymezení zákona o účetnictví. A metodický dokument České účetní standardy, který sjednocuje účetní metody a postupy.

Účetnictví je zaznamenávání stavů majetku a pohledávek podvojným způsobem. Jedná se o zápis účetních případů souvztažně na dvou účtech.

Účetní jednotky se řídí účetními zásadami. Jsou to všeobecná účetní pravidla a principy vycházející ze zákona o účetnictví. Mezi základní normy patří následující účetní zásady.

- Zásada věrného a poctivého obrazu předmětu účetnictví, tj. účetnictví musí být vedeno tak, aby sestavená účetní závěrka podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace, aby na jejím základě mohla být prováděna ekonomická rozhodnutí.
- Zásada periodicity, tj. vykazování stavů a pohybů majetku, závazků, nákladů a výnosů za určitý časový interval.
- Zásada bilančního principu, tj. aktiva se musí vždy rovnat pasivům.
- Zásada bilanční kontinuity, tj. počáteční stavy běžného období se musí rovnat s koncovými stavy období předchozího.

Hlavními dokumenty zobrazující stavy jednotlivých položek účetnictví jsou rozvaha, výkaz zisku a ztrát, přehled o peněžních tocích (cashflow) a přehled o změnách základního kapitálu.

Na konci účetního období se podle zákona o účetnictví sestavuje tzv. účetní závěrka. V závislosti na velikosti účetní jednotky může být sestavena účetní závěrka ve zkráceném rozsahu nebo v plném rozsahu. Pro sestavení závěrky v plném rozsahu se vybrané účetní jednotky mohou dobrovolně rozhodnout. Sestavená účetní závěrka v plném rozsahu podává dostatečný přehled o rozvahových a výsledkových položkách, které mohou být klíčové pro investory nebo bankovní instituce.

Každá obchodní společnost má povinnost vést účetnictví v určitém rozsahu. Velikost účetní jednotky a její povinnosti se řídí hraničními hodnotami, které k rozvahovému dni nepřekračují alespoň dvě z kritérií. Podle § 1b zákona o účetnictví se jedná o následující čtyři kategorie. (Účetní souvztažnosti, 2022, s. 262)

Mikro účetní jednotka

- aktiva celkem 9.000.000 Kč,
- roční úhrn čistého obratu 18.000.000 Kč,
- průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období 18
- povinnosti: nemusí zveřejnit výkaz zisku a ztráty, cashflow ani přehled o změnách základního kapitálu; může sestavit účetní závěrku ve zkráceném rozsahu.

Malá účetní jednotka

- aktiva celkem 100.000.000 Kč,
- roční úhrn čistého obratu 200.000.000 Kč,
- průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období 50
- povinnost: nemusí zveřejnit výkaz zisku a ztráty, cashflow ani přehled o změnách základního kapitálu; může sestavit účetní závěrku ve zkráceném rozsahu.

Střední účetní jednotka

- aktiva celkem 500.000.000 Kč,
- roční úhrn čistého obratu 1.000.000.000 Kč,
- průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období 250
- povinnosti: podléhá auditoru, musí sestavit účetní závěrku v plném rozsahu, musí zveřejnit cashflow a přehled o změnách základního kapitálu, připravit výroční zprávu.

Velká účetní jednotka je ta, která překračuje alespoň dvě kritéria hraničních hodnot u střední účetní jednotky. Povinnosti korespondují se střední účetní jednotkou.

Účetnictví je administrativně náročná agenda a pro její správné vedení je nutné najít kvalifikovanou účetní nebo využít služeb účetních kanceláří.

2.3 Přejed z daňové evidence na účetnictví

Povinnost převést nebo vést podvojně účetnictví podle zákona č. 586/1991 Sb., o účetnictví mají podnikatelé, jestliže se nechali dobrovolně zapsat o Obchodního rejstříku; jejich obrat (součet příjmů) činil více jak 25.000.000 Kč za kalendářní rok; jsou fyzickými osobami, kterým vedení účetnictví ukládá zvláštní zákon. (Strouhal, 2014, s. 47)

Po překročení výše uvedeného limitu se podnikatel stává účetní jednotkou a od dalšího účetního období je povinen vést účetnictví. Podnikatel, který zahájí vedení účetnictví, je povinen ho vést dalších pět let, i kdyby jeho obrat v následujících letech limit nepřesahoval.

Pravidla a metody přechodu z daňové evidence na účetnictví upravuje § 61b Vyhlášky č. 500/2002 Sb.

Odst. 1) „Fyzické osoby vedoucí daňovou evidenci, které se staly účetní jednotkou podle § 1 odst. 2 písm. d) až h) zákona, zjistí v záznamech daňové evidence stavy jednotlivých složek majetku a dluhů, případně rezerv, oceňovacích rozdílů k úplatně nabytému majetku a u finančního leasingu neuplatněnou část výdajů ke dni předcházejícímu první den účetního období, v němž jim vznikla povinnost podle § 4 odst. 2 až 7 zákona.“ (Účetní souvztažnosti, 2022, s. 315)

Odst. 2) „Jednotlivé složky majetku a dluhů se ocení podle § 24 a 25 zákona. U dlouhodobého odpisovaného nehmotného a hmotného majetku účetní jednotky sestaví odpisové plány podle § 28 odst. 6 zákona. Stav oprávek je dán součtem odpisů, které by byly účtovány podle odpisového plánu za dobu používání do okamžiku přechodu z daňové evidence na účetnictví.“ (Účetní souvztažnosti, 2022, s. 315)

Odst. 3) „Stavy jednotlivých složek majetku a dluhů, rezerv, oceňovacích rozdílů k úplatně nabytému majetku podle odstavce 1 se převedou k prvnímu dni účetního období jako počáteční zůstatky příslušných rozvahových účtů; neuplatněná část výdajů u finančního leasingu se uvede jako počáteční zůstatek účtu určeného k zachycení nákladů příštích období v účtové skupině 38“ (Účetní souvztažnosti, 2022, s. 315)

Odst. 4) „Rozdíl mezi součtem počátečních zůstatků nově otevřených účtů aktiv a mezi součtem počátečních zůstatků nově otevřených účtů pasiv se uvede na účet v účtové skupině 49, a to v závislosti na povaze zjištěného rozdílu (+/-) jako zůstatek aktivní nebo pasivní.“ (Účetní souvztažnosti, 2022, s. 315) Konkrétně účetní případ zaúčtuje na účet 491 – Účet individuálního podnikatele.

Prvně musí účetní jednotka sestavit zahajovací rozvahu podle konečných stavů ze soupisu majetku a dluhů daňové evidence; sestavit účtový rozvrh podle využití jednotlivých majetkových účtů; a vytvořit vnitřní účetní směrnice.

Se změnou formy vedení evidence přichází souvislosti, které jsou z hlediska daní potřeba promítnout do základu daně v následujícím období.

Při změně vedení evidence, Jiří Strouhal (2014) uvádí položky, o které je potřeba upravit daňový základ. Úpravou daňového základu v prvním roce vedení účetnictví se zabrání dvojímu zdanění některých položek a umožní zdanění položek, které by zdaněny vůbec nebyly. Ve zdaňovacím období, v němž bylo účetnictví zahájeno se základ daně zvýší o:

- hodnotu zásob a cenin,
- hodnotu poskytnutých záloh (s výjimkou záloh na hmotný majetek),
- hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem.

A dojde ke snížení základu daně o:

- hodnotu přijatých záloh,
- hodnotu dluhů, které by při úhradě byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

V případě plátce DPH, hodnota závazků a pohledávky se považuje bez přidané hodnoty, jestliže byl uplatněn odpočet DPH nebo byla splněna daňová povinnost. (Strouhal, 2014, s. 50)

2.4 Daň z příjmu fyzických osob

Daň z příjmu fyzických osob se řadí do kategorie přímých daní a je upravena zákonem č. 586/1992 Sb. Poplatníkem jsou fyzické osoby. Předmětem daně podle § 6 - § 10 zákona o dani z příjmu jsou níže popsané položky.

Příjmy ze závislé činnosti (§ 6) jsou příjmy ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního poměru; příjmy za práci člena družstva, společníka společnosti s ručením omezeným a komanditisty komanditní společnosti; odměny člena orgánu právnické osoby a likvidátora. Základem

daně je roční úhrn příjmu od všech zaměstnavatelů. (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2010-2023)

Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7) jsou příjmy, které nespádají do příjmů uvedených výše. Zjednodušeně řečeno se jedná o příjem z jakékoli podnikatelské činnosti. Základem daně je rozdíl mezi příjmy a výdaji vynaloženými na jejich dosažení. Odst. 5 zmíněného paragrafu říká, že je-li poplatník komplementářem komanditní společnosti, je součástí základu poměrná část základu daně/daňové ztráty komanditní společnosti; a poměr odpovídá poměru, jakým se komplementář podílí na zisku společnosti. (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2010-2023)

Příjmy z kapitálového majetku (§ 8) jsou podíly na zisku obchodní korporace; úroky a jiné výnosy z poskytnutých zápůjček; plnění ze zisku svěřenského fondu nebo rodinné fundace. Tyto příjmy zároveň tvoří základ daně. (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2010-2023)

Příjmy z nájmu (§ 9) jsou příjmy z nájmu nemovitostí, nájmu movitých věcí a příjmy při pachtu obchodního závodu. Základem daně rozdíl příjmů a výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení. (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2010-2023)

Ostatní příjmy (§ 10) jsou příjmy neuvedené v § 6–9, díky kterým dochází ke zvýšení hodnoty majetku. Zejména se jedná o příjmy z úplatného převodu nemovité věci; příjmy z převodu účasti na společnosti s ručením omezeným, komanditisty na komanditní společnosti nebo z převodu družstevního podílu; podíly člena obchodní korporace (s výjimkou v.o.s. a k.s.) na likvidačním zůstatku; vypořádací podíl při zániku účasti člena v obchodní korporaci (s výjimkou v.o.s. a k.s.). Základ daně tvoří rozdíl příjmů a výdajů prokazatelně vynaložených na jejich dosažení. (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2010-2023)

Pro účely diplomové práce se budeme zejména věnovat způsoby zdanění osob samostatně výdělečně činných.

Podnikatel se může rozhodnout, jakým způsobem bude na konci kalendářního roku danit své příjmy. Může využít paušální režim, paušální výdaj procentem, nebo skutečné výdaje. Povinnost podat daňové přiznání má každá podnikající osoba na hlavní činnosti v okamžiku, kdy její příjmy jsou vyšší než 50.000 Kč³ za zdaňovací období. Vyplněné daňové přiznání za uběhlé zdaňovací období je nutností podat na finanční úřad do tří měsíců po skončení daného období (do 31.3. následujícího roku). Pokud daňové přiznání zpracovává daňový poradce, je zákonná

---

³ (§ 38g zákona o dani z příjmu ve znění od 1.1.2023)

lhůta prodloužena o tři měsíce, tj. do 30.6. Nově, pokud bude daňové přiznání podáno elektronicky, je prodloužena lhůta do 30.4. Do těchto termínů musí být zaplacen i daňový nedoplatek.

Od 1.1. 2021, může poplatník vstoupit do tzv. *paušálního režimu*. Jedná se o speciální typ daně pro malé podnikatele s příjmem menším než 2.000.000 Kč za rok⁴. V rámci balíčku živnostníci odvádějí poplatky státu v jednom paušálním odvodu, tj. zdravotní pojištění, sociální pojištění a zálohy na daň z příjmu. Novelou zákona od 1.1.2023 si poplatník zvolí ze tří paušálních pásem v závislosti na výši jeho příjmu. Rozhodné příjmy a výši záloh včetně rozpisu položek pro jednotlivá pásma upravuje Tabulka 2-1 a Tabulka 2-2 podle finančnisprava.cz vycházejícího z § 2 zákona o dani z příjmu. Přihláška k paušálnímu režimu se podává do 10.1. kalendářního roku, zálohy jsou splatné do 20. dne kalendářního měsíce. (Paušální daň, 2023)

Tabulka 2-1 – Přehled příjmu a výši záloh pro rok 2023

PÁSMO	SOUHRNNÝ PŘÍJEM ZA ROK	VÝŠE MĚSÍČNÍ ZÁLOHY
I. pásmo	1.000.000 Kč	6.208 Kč
II. pásmo	1.500.000 Kč	16.000 Kč
III. pásmo	2.000.000 Kč	26.600 Kč

zdroj: (Paušální daň, 2023)

Tabulka 2-2 – Rozpis položek měsíční zálohy pro rok 2023

PÁSMO	DAŇ Z PŘÍJMU	SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ	ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ
I. pásmo	100 Kč	3.386 Kč	2.722Kč
II. pásmo	4.963 Kč	7.446 Kč	3.591 Kč
III. pásmo	9.320 Kč	11.388 Kč	5.292 Kč

zdroj: (Paušální daň, 2023)

V rámci paušálního režimu poplatník nemusí podávat daňové přiznání k dani, ani přehled o příjmech a výdajích na okresní správu sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovnu. Též nemůže využít slevu na dani na manžel/a a uplatňovat daňové zvýhodnění na vyživované děti.

Paušální výdaj neboli výdaj procentem z příjmu, je pomyslný výdaj, který si může podnikatel uplatnit, i přes to, že v daném roce žádné výdaje neměl. Tabulka 2-3 zobrazuje výši uplatnění paušálního výdaje v závislosti na typu podnikání na základě údajů § 7 zákona o dani z příjmu a portálu finančnisprava.cz.

⁴ novela zákona č. 586/1992 Sb. o dani z příjmu platná od 1.1.2023

Tabulka 2-3 – Uplatnění výdaje procentem

TYP PODNIKÁNÍ	VÝŠE PAUŠÁLNÍHO VÝDAJE
Zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství, příjmy z řemeslného živnostenského podnikání	80 % z příjmu, max. do částky 1.600.000 Kč
Příjmy z ostatního živnostenského podnikání	60 % z příjmu, max. do částky 1.200.000 Kč
Svobodná povolání (např. lékaři, umělci apod.)	40 % z příjmu, max. do částky 800.000 Kč
Příjmy z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku	30 % z příjmu, max. do částky 600.000 Kč

Zdroj: (Podnikatel (OSVČ), 2023)

Způsob zdanění příjmu, který nejvíce zobrazuje skutečnost, je uplatnění *skutečnými výdaji*. Podnikatel musí podrobně vést daňovou evidenci a veškeré příjmy i výdaje mít podloženy daňovými doklady. Při zpracování daňového přiznání se v rámci podnikatelské činnosti pracuje s § 7 zákona o dani z příjmu, případně dalších příjmů uvedených dle § 6-10. Schéma výpočtu daně z příjmu fyzických osob popisuje Tabulka 2-4. Zjištění dílčího základu daně § 7 se provede součtem daňových příjmů a odečtením daňových výdajů. Rozdíl tvořící základ daně může být kladný i záporný. Pokud dílčí základ daně § 7 vyjde záporně, znamená to, že rok byl ztrátový a žádnou daň platit nebude. V následujícím roce může uplatnit ztrátu, maximálně však do výše základu daně, jako tzv. odčitatelnou položku, která bude snižovat základ daně pro výpočet daně. V případě kladného výsledku lze dále odečíst tzv. nezdanitelné části základu daně. Jsou jimi dary, úroky z úvěrů na financování bytových potřeb, příspěvek na penzijní pojištění, pojistné za soukromé životní pojištění, členské příspěvky zaplacené odborové organizaci, úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání. (Podnikatel (OSVČ), 2023). Z upraveného základu daně (zaokrouhleného na 100 Kč dolů) se vypočte sazbou 15 % nebo 23 % daň. Sazbou 15 % bude zdaněna část základu do 48násobku průměrné mzdy. Sazbou 23 % bude zdaněna část základu daně přesahující roční limit 48násobku průměrné mzdy, tj. základ daně nad 1.935.552,- Kč⁵. Od vypočítané daně je možné podle uplatnit slevy (viz Tabulka 2-5).

⁵ V roce 2023 průměrná mzda činí 40.324,- Kč, tj. 40.324 x 48 = 1.935.552,- Kč

Tabulka 2-4 – Schéma výpočtu daně z příjmu fyzických osob

+	Dílčí základ daně (§6)
+ / -	Dílčí základ daně (§7)
+	Dílčí základ daně (§8)
+ / -	Dílčí základ daně (§9)
+ / 0	Dílčí základ daně (§10)
=	Základ daně z příjmu fyzických osob (§ 5)
-	Nezdanitelné části základu daně (§ 15)
-	Odčitatelné položky (§ 34)
=	Upravená část základu daně
x	Daň ve výši 15 % nebo 23 %
-	Slevy na dani (§ 35ba)
=	Daň po slevách

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 2-5 – Slevy dani podle § 35ba ZDP pro zdaňovací rok 2022

TYP SLEVY	ROČNÍ VÝŠE
Na poplatníka	30.840 Kč
Držitel průkazu ZTP/P	16.140 Kč
Na manželku/manžela (pokud příjmy nepřesáhly 68.000 Kč/ za rok)	24.840 Kč 49.680 Kč (pokud je držitelem ZTP/P)
Na invaliditu	2.520 Kč (I. a II. stupeň) 5.040 Kč (III. stupeň)
Sleva na studenta (do věku 26 let)	4.020 Kč
Sleva za umístění dítěte	17.300 Kč
Sleva na evidenci tržeb ⁶	5.000 Kč
Sleva na děti (daňový bonus ⁷)	1. dítě 15.204 Kč (ZTP/P 30.408 Kč) 2. dítě 22.320 Kč (ZTP/P 44.640 Kč) 3. dítě 27.840 Kč (ZTP/P 55.680 Kč)

zdroj: (Podnikatel (OSVČ), 2023)

⁶ Režim EET byl zrušen ke konci roku 2022; možno uplatnit slevu, pokud v daném roce byla povinnost vést evidenci tržeb.

⁷ Možno uplatnit, pokud poplatníkův roční příjem byl alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy (16.200,- Kč pro rok 2022), tj. 16.200 x 6 = 97.200 Kč.

Zálohy na daň, upravené § 38a zákona o dani z příjmu, placené poplatníkem (neplatí pro § 6) se zjišťují podle poslední známé daňové povinnosti (zkr. PZDP). Jestliže poslední známá daňová povinnost činila do 30.000 Kč, zálohy na daň se neplatí; při povinnosti od 30.001 Kč do 150.000 Kč se platí zálohy pololetně ve výši 40 % PZDP; při daně nad 150.001 se zálohy platí čtvrtletně se výši 25 % PZDP. (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2010-2023)

2.5 Daň z příjmu právnických osob

Daň z příjmu právnických osob se řadí do kategorie přímých daní a je upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu. Předmětem daně jsou veškeré příjmy z činnosti a z nakládání s majetkem. Zdaňovacím obdobím je kalendářní nebo hospodářský rok.

Schéma výpočtu daně z příjmu právnických osob zobrazuje Tabulka 2-6. Základ daně tvoří hospodářský výsledek, který vznikne po odečtení všech nákladů od výnosů. Pokud jsou náklady vyšší než výnosy, jedná se o záporný hospodářský výsledek (ztráta); pokud jsou výnosy vyšší než náklady, jedná se o kladný hospodářský výsledek (zisk). Výsledek hospodaření je potřeba upravit o daňově neuznatelné složky. Daňově neuznatelnými náklady jsou náklady na reprezentaci, ostatní sociální náklady, smluvní pokuty. Daňově osvobozené příjmy jsou uvedeny v § 19 a § 19b zákona o dani z příjmu. Vznikne tzv. průběžný základ daně. Od této složky lze uplatnit tzv. odčitatelné položky, jimiž jsou ztráta minulých let, podpora výzkumu a vývoje, dary⁸. Ze sníženého daňového základu, zaokrouhleného na tisíce Kč dolů, se sazbou 19 % vypočte daň, od které lze dále uplatit sleva na dani (§ 35). Ta se vztahuje pouze, pokud právnická osoba zaměstnává zaměstnance se zdravotním postižením. Uplatit slevu je možnost ve výši 18.000 Kč ročně na zaměstnance se zdravotním postižením a slevu ve výši 60.000 Kč ročně za těžce zdravotně postiženého zaměstnance. (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2010-2023)

---

⁸ minimální výše 2.000 Kč a maximální výše 10 % ze základu daně

Tabulka 2-6 – Schéma výpočtu daně z příjmu právnických osob

	Hospodářský výsledek
+	Daňově neuznatelné náklady (§ 25)
-	Daňově osvobozené příjmy (§ 19 a § 19b)
=	Průběžný základ daně
-	Odčitatelné položky (§ 34)
x	Daň ve výši 19 %
-	Sleva na dani (§ 35)
=	Daň po slevách

zdroj: vlastní zpracování

Zálohy na daň, upravené § 38a zákona o dani z příjmu, se zjišťují podle PZDP. Jestliže poslední známá daňová povinnost činila do 30.000 Kč, zálohy na daň se neplatí; při povinnosti od 30.001 Kč do 150.000 Kč se platí zálohy pololetně ve výši 40 % PZDP; při daně nad 150.001 Kč se zálohy platí čtvrtletně se výši 25 % PZDP. (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2010-2023)

2.6 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty se řadí do kategorie nepřímých daní a je upravena zákonem č. 235/2004 Sb. Jedná se jeden z nejdůležitějších příjmů do státního rozpočtu. § 2 odst. 1 písm. zákona o DPH praví, že předmětem daně je „ (a) dodání zboží za úplatou osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, s místem plnění v tuzemsku; (b) poskytnutí služby za úplatou osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, s místem plnění v tuzemsku,“ (Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty) DPH je tedy zahrnuta do ceny zboží a služeb. „Za přidanou hodnotu se považuje rozdíl mezi vstupem a výstupem.“ (Solitea, a.s., 2023). Daň platí koncový spotřebitel, avšak státu peníze odvádí podnikatel, který daný výrobek či službu prodal.

Česká republika vede tři sazby daně. První základní sazba činí 21 %, kam spadají veškeré položky, které nejsou uvedeny v ostatních dvou sazbách. Druhá snížená 15 % sazba platí např. pro potraviny, rostliny, léky a zdravotnické pomůcky, dětské autosedačky a palivové dřevo. Třetí snížená 10 % sazba platí např. pro opravy jízdních kol, kadeřnické a holičské služby, elektronické knihy, omalovánky a mapy a pitnou vodu. (Solitea, a.s., 2023) Jednotlivý přehled všech výrobků a služeb je přílohou č. 2 zákona o DPH.

Podnikatel se může dobrovolně rozhodnout, zda bude plátcem daně z přidané hodnoty. Být plátcem DPH sebou nese značné výhody. (Kdy se vyplatí být plátcem DPH, 2022)

- Nárok na odpočet: jestliže výdaje jsou vyšší než příjmy lze požádat stát o nadměrný odpočet daně a část peněz bude vrácena.
- Větší otevřenost obchodních partnerů: některé společnosti spolupracují pouze s plátcem daně.
- Nákupy z třetích zemí: zboží nebo služby jsou zakoupeny bez daně a stačí je pouze uvést v daňovém přiznání k DPH.
- Nákup majetku (např. elektroniky, automobilů apod.): při nákupu v takovém případě je možné DPH odečíst z pořizovací ceny.

V případě rozhodnutí o nepřihlášení se k dani, je potřeba hlídat hranici obratu 2.000.00,- Kč⁹ za dvanáct po sobě jdoucích měsíců. Po překročení stanovené hranice se musí do 15 dnů následujícího měsíce přihlásit k placení daně (§ 94 odst. 1 zákona o DPH).

Pokud byla překročena hranice obratu či se podnikatel rozhodl dobrovolně k placení DPH, musí vést pro jeho účely evidenci. Jeho další povinností je vystavování daňových dokladů pro odběratele; archivovat evidenci a daňové doklady po dobu 10 let; podávat přiznání k dani z přidané hodnoty a to do 25. dne následujícího měsíce nebo kvartálu¹⁰ (v případě nedoplatku uhradit vzniklou daňovou povinnost); a pravidelně (měsíčně) podávat kontrolní hlášení finančnímu úřadu.

2.7 Silniční daň

Silniční daň patří do přímých daní a upravuje ji zákon č. 16/1993 Sb. Silniční daň je odváděna pouze podnikateli, kteří ke svému podnikání využívají motorová vozidla. Novela zákona č. 142/2022 Sb. změnila předmět daně ze všech motorových vozidel sloužících k podnikání pouze na nákladní vozidla kategorie N2 a N3 nad 3,5 tuny a jejich přípojná vozidla kategorie O3 a O4 s největší povolenou hmotností 12 tun. Poplatníkem a plátcem daně je provozovatel zapsaný v technickém průkazu. Daňové přiznání se podává do 31. ledna následujícího kalendářního roku po uplynutí zdaňovacího období. Novela zákona zrušila kvartální platbu záloh. Zároveň byla zrušena povinná registrace a nově se do daňového přiznání uvádí pouze zdanitelné vozidlo.

---

⁹ Upraveno novelou zákona o DPH od 1.1.2023

¹⁰ Kvartální plátcem DPH nesmí překročit limit 10.000.000 Kč za kalendářní rok (podle § 99a zákona o DPH)

Do výše uvedených kategorií N2 spadají motorová vozidla s maximální hmotností převyšující 3,5 tuny, ale nepřevyšující 12 tun; do kategorie N3 patří motorová vozidla s maximální hmotností převyšující 12 tun. Kategorie O3 obsahuje přípojná vozidla s maximální hmotností převyšující 3,5 tuny, ale nepřevyšující 10 tun; a kategorie O4 přípojná vozidla s maximální hmotností převyšující 10 tun. (Informace k novele zákona o dani silniční, 2022)

2.8 Odvody zdravotního a sociálního pojištění

Zdravotní pojištění je, zákonem č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotní pojištění, stanovená platba zdravotní pojišťovně, která následně umožňuje bezplatnou zdravotní péči občanů České republiky. Plátcem zdravotního pojištění jsou všichni občané státu v zaměstnaneckém pracovním poměru, fyzické osoby podnikatelé, zaměstnavatelé a stát.

Legislativa, jenž upravuje podmínky pro platby zaměstnanců, podnikatelů a zaměstnavatelů je zákon č. 552/1992 Sb. o pojistném na veřejné zdravotní pojištění.

Osoby, které svými příjmy spadají do § 6 ZDP, odvádí zdravotní pojištění z vyměřovacího základu, tj. úhrnu příjmů ze závislé činnosti (§ 3 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb. o pojistném na veřejné zdravotní pojištění). Výše pojistného činí 13,5 % z vyměřovacího základu. Podle § 2 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb. o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, pojistné za zaměstnance hradí z jedné třetiny zaměstnanec (srážkou ze mzdy výši 4 %), ze dvou třetin zaměstnavatel (ve výši 9,5 %). Platba zdravotního pojištění probíhá měsíčně.

Osoby podnikatelsky činné odvádí zdravotní pojištění z vyměřovacího základu, jenž je stanoven jako polovina daňového základu. Výše pojistného činí 13,5 % z vyměřovacího základu. Záloha platby zdravotního pojištění probíhá měsíčně.

Jestliže vyměřovací základ je nižší než minimální vyměřovací základ, je podnikatel povinen odvést pojistné z minimálního vyměřovacího základu. Minimální vyměřovací základ je dvanáctinásobek poloviny průměrné mzdy. (§ 3a odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb. o pojistném na veřejné zdravotní pojištění) Základním minimálním příspěvkem pro rok 2023 je 2.722 Kč. Splatnost zálohy je od prvního dne kalendářního měsíce do osmého dne následujícího měsíce.

Výjimky pro platby záloh na zdravotní pojištění uděluje zákon o zdravotním pojištění níže.

§ 7 odst. 2 „...*Zálohy na pojistné se neplatí za kalendářní měsíce, v nichž byla osoba samostatně výdělečně činná uznána po celý kalendářní měsíc neschopnou práce, nebo jí byla nařízena karanténa podle zvláštních právních předpisů.*“ (Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění)

§8 odst. 3 „Osoba samostatně výdělečně činná, která je současně zaměstnancem a samostatná výdělečná činnost není hlavním zdrojem jejích příjmů, není povinna platit zálohy na pojistné.“ (Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění)

Sociální pojištění je, zákonem č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, stanovená platba, která umožňuje sociální zabezpečení a péči občanů České republiky. Plátcem sociálního pojištění jsou všichni občané státu v zaměstnaneckém pracovním poměru, fyzické osoby podnikatele, zaměstnavatelé a stát.

Legislativa, jenž upravuje podmínky pro platby zaměstnanců, podnikatelů a zaměstnavatelů je zákon č. 589/1992 Sb. o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Osoby, které svými příjmy spadají do § 6 ZDP, odvádí sociální pojištění z vyměřovacího základu, tj. úhrnu příjmů ze závislé činnosti (§ 5 odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanost). Výše pojistného u zaměstnance činí 6,5 % z vyměřovacího základu. (§ 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanost) Výše pojistného u zaměstnavatele činí pro rok 2023 24,8 % z vyměřovacího základu – z toho 2,1 % na nemocenské pojištění; 21,5 % na důchodové pojištění; a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti. (§ 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanost) Platba sociálního pojištění probíhá měsíčně.

Osoby podnikatelsky činné odvádí sociální pojištění z vyměřovacího základu, jenž je stanoven jako polovina daňového základu. (§ 5b odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanost) Výše pojistného na sociální zabezpečení pro rok 2023 činí 29,2 % z vyměřovacího základu – z toho 28 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti; a výše nemocenského pojištění 2,1 % z vyměřovacího základu. Minimálním vyměřovacím základem je trojnásobek průměrné mzdy. Základním minimálním příspěvkem do státního rozpočtu pro rok 2023 je 2.944 Kč.

Pro sociální pojištění byla stanovena horní hranice, kde maximální vyměřovací základ činí 48násobek průměrné mzdy, tzn. pro rok 2023 je stanoven limit vyměřovacího základu ve výši 1.935.552 Kč.¹¹ Záloha platby sociálního pojištění probíhá měsíčně. Splatnost zálohy je od prvního do posledního dne kalendářního měsíce.

---

¹¹ Průměrná mzda v roce 2023 činí 40.324 Kč, tzn. 40.324 x 48 = 1.935.522 Kč

Nemocenské pojištění je dobrovolná úhrada pojistného pro podnikatele, ze které je poskytována nemocenská, peněžitá pomoc v mateřství, otcovská poporodní péče a dlouhodobé ošetřované. Výše nemocenského pojištění se odvádí ve výši 2,1 % z vyměřovacího základu. Zálohy na platbu nemocenského připojištění probíhají měsíčně. Zaměstnancům je nemocenské pojištění hrazeno z odvodů zaměstnavatele.

3 Způsoby přechodu podnikání

Obecně lze popsat přeměnu podnikání jako proces změny podnikatelského uspořádání, tak aby se adaptovala změnám na trhu. Faktory, které mohou podnikatele ovlivňovat jsou přístup konkurence, technologický vývoj nebo změny v poptávce zákazníků. Podnikateli změna podnikání může zlepšit jeho tržní postavení a zvýšit jeho konkurenceschopnost. Před samotnou proměnou je třeba zhodnotit klady a zápory a provést analýzu. Je určitě důležité nalézt vhodnou strategii, která bude odpovídat podnikatelově potřebám a jeho cíli.

Může se tedy jednat o přeměnu podnikání fyzické osoby na právnickou. Dále se může jednat i přeměny společností jako je fúze, rozdělení společností, převodu jmění na společníka, změnou právní formy a přeshraniční přemístění sídla. Přeměnami obchodních korporací se nebudeme v diplomové práci zabývat.

Přechod podnikání z fyzické osoby na právnickou osobu není jednoduchá záležitost. Možností, jak převést podnikání je několik, a každá v sobě ukrývá výhody a nevýhody, a každá se z hlediska účetnictví jinak účtuje. Podnikatel se může v první řadě rozhodnout, zda koupí již existující firmu, tzv. ready made společnost nebo založí úplně novou kapitálovou korporaci.

Poté přichází problematika, jakým způsobem převést podnikání. Jednak může prodat nebo vložit celý podnik, tzv. obchodní závod. Vklad může být proveden do základního kapitálu společnosti, nebo jako příplatek mimo základní kapitál. Nebo může odprodat, vložit pouze část podniku nebo jednotlivé složky majetku. Jinou variantou může být postupný převod podnikatelské činnosti.

Obchodní závod je podle § 502 NOZ „*organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti.*“ (Zákony II/2022, s. 54) Z účetního hlediska se jedná o veškerá aktiva a pasiva, tj. nejen majetek ale i dluhy. (Ondřej, 2019, s. 55) Lze jej upravit vyjmutím některých položek, musí se ale zůstat jeho povaha definovaná v zákoně:

1. veřejnoprávní pohledávky a závazky,
2. zřizovací výdaje,
3. majetek a závazky nesouvisející s vkládanou částí podniku,
4. vnitropodnikové účty,
5. účty vlastního kapitálu,
6. nepřevoditelné licence.

U fyzické osoby se jedná pouze o majetek a závazky spojené s podnikatelskou činností.

Nejlepším termínem pro převod podnikání je k 1. lednu či jinému datu konce účetního období. Na konci účetní období jsou zpracovávány účetní závěrky a probíhá inventarizace majetku. Převod v této době je méně administrativně náročný.

3.1 Přechod prodejem

Legislativa upravující prodej obchodního závodu je zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník (§ 502 a § 2175), zákon o dani z příjmu (§ 21, § 23 a § 24), daňový řád (§ 127) a Český účetní standard č. 011 – Operace s obchodním závodem.

Podnikatel se může rozhodnout, že svůj obchodní závod prodá právnické osobě, buď vlastní společnosti nebo třetí osobě. A zároveň může prodat pouze vybrané složky majetku, část nebo celý obchodní závod. V případě prodeje celého obchodního závodu, kapitálová společnost a OSVČ spolu sepiší podle § 2175 NOZ smlouvu o koupi obchodního závodu. V rámci této smlouvy „*prodávající převádí na kupujícího fungující celek složený z majetku a souvisejících závazků, a to včetně práv a závazků vyplývajících z pracovních, nájemních a dalších smluv, pokud takový převod práv není smlouvou, zákonem nebo jinak vyloučen (zákon např. zakazuje převést prodejem obchodního závodu na kupujícího právo vyplývající z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, u něhož to vylučuje smlouva, kterou bylo právo prodávajícímu poskytnuto, nebo vylučuje-li to povaha takového práva).*“ (Brychta, 2019) § 127 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ukládá každému registrovanému daňovému subjektu povinnost oznámit správci daně do 15 dnů od uzavření smlouvy o koupi obchodního závodu nebo jeho části.

V rámci prodeje jednotlivých složek majetku se postupuje podle § 2079 NOZ a subjekty spolu sepiší kupní smlouvu. „*Kupní smlouvou se prodávající zavazuje, že kupujícímu odevzdá věc, která je předmětem koupě, a umožní mu nabýt vlastnické právo k ní, a kupující se zavazuje, že věc převezme a zaplatí prodávajícímu kupní cenu.*“ (Zákony II/2022, s. 193) Takovýto způsob je pro OSVČ velmi jednoduchý. Podnikatel si v osobním vlastnictví ponechá určitý majetek a zbývající majetek prodá do společnosti. Součástí prodeje nejsou zaměstnanci, závazky ani smlouvy, tudíž musí dojít k jejich ukončení a splacení dluhů.

Podnikateli, který prodává svůj obchodní závod, nezaniká žádné jeho podnikatelské oprávnění. Mění se pouze struktura majetku a závazků. V rozvaze je prodáváný majetek nahrazen penězi, pohledávkou, nebo jiným aktivem (např. podíl v kupující obchodní korporaci). (Brychta, 2019)

V rámci prodeje celého obchodního závodu mezi podnikatelem a třetí právnickou osobou není zákonem povinný znalecký posudek ani účast znalce. Smluvní záležitosti, zejména kupní cena je odvíjena od tržní hodnoty jednotlivých složek majetku. Ze zkušeností se účast znalce velmi doporučuje, zejména na posouzení přiměřenosti kupní ceny. Může se tím předejít budoucího sporu o nevhodnosti obchodu. (Hass Kubátová, 2020a)

Znalec nutný u prodeje obchodního celého závodu mezi podnikatelem a jeho právnickou osobou. V tomto případě se jedná o tzv. kapitálově spojené osoby. § 23 zákona o dani z příjmu definuje kapitálově spojené osoby „*jestliže se jedna osoba přímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech druhé osoby, anebo se jedna osoba přímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech více osob; a přitom tento podíl představuje alespoň 25 % základního kapitálu nebo 25 % hlasovacích práv těchto osob, jsou všechny tyto osoby vzájemně osobami přímo kapitálově spojenými.*“ (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů) Cena předmětu prodeje musí být stanovena jako cena „obvyklá“, tj. cena, která by pravděpodobně byla sjednána, kdyby se jednalo o prodej třetí osobě. (Děrgel, 2020)

Naopak by při prodeji jednotlivých složek majetku není znalecký posudek povinný. Pouze cena v kupní smlouvě musí být stanovena jako cena obvyklá a statutární zástupce musí postupovat s péčí řádného hospodáře.

Výhodou prodeje celého obchodního závodu je převod obchodních závazků, pracovních, nájemních i úvěrových smluv. Za určitých podmínek jsou zde i značné daňové výhody. Při prodeji pouze vybraných složek majetku (mimo pozemků, pohledávek a cenných papírů atd.) lze u OSVČ uplatnit pořizovací či zůstatkovou cenu jako daňový výdaj. (Děrgel, 2020)

Nevýhodou prodeje obchodního závodu může být omezení provozu podnikání a též komplikované jednání o kupní ceně.¹² Prodej části nebo celého závodu je právně a administrativně náročnější volba. Zároveň příjem z prodeje podléhá zdanění.

3.2 Přechod vkladem

Možností převod podnikání může být kompletní založení nové právnické osoby či koupě existující kapitálové společnosti a do ní vložit obchodní závod podnikatele. Vklad může být proveden do základního kapitálu (při založení nové společnosti), navýšením základního kapitál nebo vkladem mimo základní kapitál ve formě příplatku. Za všech okolností se bude jednat o nepeněžitý vklad. Podnikatel se může rozhodnout o převod pouze jednotlivých složek majetku,

---

¹² Tato rizika se spíše týkají prodeji třetí osobě.

části podniku nebo celého obchodního závodu. Při vkladu celého obchodního závodu na společnost přejdou veškerá aktiva a pasiva podnikatele a převedou se i všechny smluvní závazky včetně pracovních, nájemních i úvěrových smluv. Nabyvatel (právnícká osoba) bude po vkladateli (fyzická osoba podnikatel) pokračovat v daňových odpisech.

Nepeněžitý vklad je jiná penězi ocenitelná věc. Zákon o obchodních korporacích udává, že vždy musí být oceněn znalcem. Odměna znalci za zpracování posudku včetně ostatních nákladů záleží vždy na dohodě a je hrazena právníckou osobou. Obvykle se cena pohybuje v závislosti na velikosti podniku cca od 40.000 Kč bez DPH. (Přechod z OSVČ na právníckou osobu, 2017) Vypracovaný posudek o ocenění obchodního závodu musí být uložen ve sbírce listin. Pro převod obchodního závodu je důležité, aby hodnota stanovená znaleckým posudkem byla vyšší než základní kapitál společnosti. (Švalbach, 2020)

Výhodou této formy je, že kapitálová společnost nemusí společníkovi za převedený majetek nic platit. Výhodnější pro podnikatele může být založení společnosti s minimálním základním kapitálem a následně vložení obchodního závodu do společnosti formou navýšení základního kapitálu. Pro tento úkon stačí pouze ocenění tzv. uznávaným nezávislým odborníkem. (Děrgel, 2020)

Nevýhodou je tedy nutnost ocenění vkladu znaleckým posudkem, cena posudku a procentuální odměna z vkladu notáři.

Legislativa upravující vklad do společnosti je zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních korporacích.

3.3 Postupný převod podnikatelské činnosti

Poslední formu, jakou lze převést podnikání z OSVČ na právníckou osobu, je postupným převodem podnikatelské činnosti ze živnostenského podnikání. Principem této formy je postupný útlum fyzické osoby podnikatele a postupný nárůst osoby právnícké. Po dobu, než dojde k veškerému vypořádání podnikatelské subjekty běží vedle sebe. Tato forma je vhodná pro menší podnikatele bez většího majetku, protože zákon ukládá, že vyšší částky převodu musí být oceněny. Nevýhodou je kontinuita, neboť pohledávky, závazky ani smluvní závazky nepřechází na novou osobu.

V rámci této formy je rozepře mezi daňovými poradci a právníky. Někteří právníci tento postup označují za nesprávný a rozporu se zákonem, protože podnikatel a právnícká osoba jsou

osobami spojenými, kde musí proběhnout vypořádání za obvyklou cenu. Dále zákon o obchodních korporacích zakazuje konkurenci ve statutárním orgánu (tento krok lze obejít doložkou ve společenské smlouvě).

Postupný přechod se nedoporučuje fyzickým osobám, jejíž podnikatelská aktivita je významná.

4 Účetní a daňová hlediska přechodu podnikání

Účetní pohled a postup zúčtování vztahů mezi vkladatelem/prodávajícím podnikatelem a nabývajícím/kupujícím společností celého obchodního závodu je téměř totožný. Ze strany fyzické osoby, budeme uvažovat, že vede podvojný účetnictví. Před převodem obchodního závodu by měla být provedena inventarizace převáděného majetku, i když to zákon neudává v povinnost. Provedenou inventarizací dojde k omezení rizika případného budoucího soudního sporu. Podnikatel bude znát přesné účetní stavy (např. pro stanovení kupní ceny) a zamezí se případnému dodatečnému hledání nebo nenalezení nějakého majetku či závazku. Přeměnou obchodního závodu nekončí daňové ani účetní období, a proto musí stejně na konci roku podat daňové přiznání z příjmu. (Hass Kubátová, 2020a)

4.1 Přechod prodejem z OSVČ

Účtování prodeje obchodního podniku ze strany *prodávajícího* se skládá z několika kroků, vycházejících z knihy Účetní souvztažnosti (2022).

První bod je zrušení **rezerv**. Výjimku tvoří rezervy podléhající zvláštním zákonům (např. zákon o odpadech apod.). Zrušení se zaúčtuje na stranu má dáti účtu 459 – *Ostatní rezervy* a stranu dal účtu 554 – *Tvorba a zúčtování ostatních rezerv* – v případě provozních rezerv, v případě finanční rezerv na účet 574 – *Tvorba a zúčtování finančních rezerv*. Dále se rozpustí **opravné položky** k prodávanému aktivu na vrub nákladů účtové skupiny 55 – *Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti*. V rámci převodu majetku se rozpustí pouze účetní opravné položky. Daňové opravné položky se převedou v rámci obchodního závodu. Pokud vznikl **oceňovací rozdíl nebo goodwill** z předchozích transakcí, jeho zrušení se provede na vrub účtů účtové skupiny 55 – *Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti* nebo skupiny 64 – *Jiné provozní výnosy* (podle povahy zůstatku).

Krokem číslo dva je **vyúčtování prodaných aktiv** na vrub účtu 547 – *Mimořádné provozní náklady*. Vyúčtování dlouhodobého majetku se provádí dvěma kroky. Nejprve dojde k vyřazení majetku z evidence, tj. na debetní straně účtů skupiny 07 – *Oprávký k dlouhodobému nehmotnému majetku* nebo 08 – *Oprávký k dlouhodobému hmotnému majetku*, na kreditní straně účtu 01 – *Dlouhodobý nehmotný majetek* či 02 – *Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný*. Poté se zaúčtuje prodejní cena majetku na vrub účtu 547 – *Mimořádné provozní náklady* a ve prospěch účtů skupiny 07 – *Oprávký k dlouhodobému nehmotnému majetku* nebo 08 – *Oprávký k dlouhodobému hmotnému majetku*. Prodej krátkodobých aktiv se zaúčtuje na stranu má dáti účtu

547 – *Mimořádné provozní náklady* a na straně dal budou příslušné aktivní účty 1.; 2.; a 3. účtové třídy. Přejídné účty, tj. časového rozlišení a dohadné účty se vyúčtují jako prodej pohledávky nebo jako převzetí dluhu.

Krok číslo tři je vyúčtování předávaných **závazků a povinně vytvářených rezerv** ve prospěch účtu 547 – *Mimořádné provozní náklady* a na vrub skupiny 32 – *Závazky (krátkodobé)* a 37 – *Jiné pohledávky a závazky* nebo skupiny 45 - *Rezervy*. Veřejnoprávní závazky a pohledávky nejsou podle zákona předmětem prodeje, jedná se o daně, závazky/pohledávky k institucím sociálního a zdravotního pojištění apod.

Posledním čtvrtým krokem je **vyúčtování tržby z prodeje obchodního podniku** ve prospěch účtu 649 – *Mimořádné provozní výnosy*, podvojně se zaúčtuje na stranu má dáti účtu 378 – *Jiné pohledávky*. Konečná úhrada kupní ceny bude zúčtována na stranu má dáti účtu 221 – *Bankovní účty* a na stranu dal účtu 378 – *Jiné pohledávky*.

Účtování prodeje jednotlivých složek majetku ze strany *prodávajícího* je velmi jednoduché. Jedná se o účtování klasického prodeje zásob či dlouhodobého majetku. Na straně má dáti vznikne pohledávka z obchodních styků evidována na 311 – *Pohledávky z obchodních vztahů*, na pasivní straně dojde ke vzniku výnosu příslušné účetní skupiny 60 – *Tržby za vlastní výkony a zboží* nebo skupiny 64 – *Jiné provozní výnosy* (podle charakteru prodávajícího majetku). Následně dojde k vyřazení majetku z evidence. Úhrada kupní ceny bude zaúčtována na stranu má dáti 221 – *Bankovní účty* a na straně dal účtu 311 – *Pohledávky z obchodních vztahů*.

Daňové hledisko prodeje

Z daňového pohledu musíme brát v potaz, že prodej obchodního závodu nebo jeho částí majetku je pro OVŠČ podnikatele, vedoucího podvojně účetnictví, výnos. Na základě výsledku hospodaření bude na konci období, podle § 7 zákona o dani příjmu, zdaněn. Do základu daně bude příjem ponížěn o zůstatkovou nebo pořizovací cenu majetku (výjimku tvoří pozemky, pohledávky a cenné papíry). Kupující společnost nebude pokračovat v odepisování majetku po podnikateli, ale zahájí nové odepisování z pořizovací ceny.

Co se týče daně z přidané hodnoty, prodej celého obchodního závodu není jeho předmětem, avšak kupující společnost, pokud nebyla plátcem daně, se po této transakci stane. Naopak prodej jednotlivých částí majetku na základě kupní smlouvy předmětem daně je. Prodávající si uplatní daň z přidané hodnoty na výstupu.

4.2 Přejchod vkladem z OSVČ

Účtování vkladu celého obchodního závodu ze strany *vkladatele* probíhá velmi obdobným způsobem popsaným výše až do kroku tři. Protože se jedná o bezúplatný převod, vkladatel nezíská peněžní prostředky. V případě vkladu do základního kapitálu nabude obchodní podíl ve společnosti. Za předpokladu, že ve společnosti zůstane společníkem/akcionářem více než jeden rok, zaúčtuje obchodní podíl na vrub příslušného účtu účtové skupiny 06 – *Dlouhodobý finanční majetek*. Jestliže hodlá celou společnost následně prodat, zúčtuje obchodní podíl na vrub příslušného účtu účtové skupiny 24 – *Krátkodobý finanční majetek*.

Účtování vkladu jednotlivých částí majetku je shodné jako účtování celého vkladu, s rozdílem, že se týká pouze některých složek majetku. Příjem vkladu ve společnosti se zúčtuje na příslušné majetkové účty.

Daňové hledisko vkladu

Vklad obchodního závodu ze strany podnikatele i ze strany společnosti oprostěn od daně z příjmu. V rámci odepisování dlouhodobého majetku bude nabývajíc společnost pokračovat tam, kde vkladatel přestal, jak je definováno v § 23a, odst. 4 zákona o dani z příjmu. Jestliže součástí převáděného majetku byly pohledávky a zásoby, je nutné podle § 23 odst. 14, aby vkladatel o jejich hodnotu zvýšil základ daně. (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2010-2023)

V rámci daně z přidané hodnoty, celý vklad obchodního závodu nepodléhá jejímu zdanění. Naopak vklad jednotlivých nepeněžitých složek majetku podléhá. Je považováno za zdanitelné plnění, jestliže podnikatel uplatnil daň na vstupu. O tuto částku pak bude navýšena hodnota vkladu vkladatele. Ve společnosti (příjemce) dojde ke snížení hodnoty vkladu o DPH a účetní jednotka o ni bude účtovat se současným vznikem pohledávky na účtu 343 – *Daň z přidané hodnoty*. (Šebestíková, 2019)

V případě vkladu (i prodeje) může vzniknout na straně OSVČ tzv. odložená daň „*vyplývá z rozdílů, které nastávají v okamžiku odlišného pohledu účetního a daňového na určité položky v účetnictví*“ (Účetní souvztažnosti, 2022, s. 335) Jednoduše řečeno – „*účetní hodnota majetku je zvýšena nebo snížena na reálnou hodnotu, ale daňová základna zůstane v původní pořizovací ceně.*“ (Hass Kubátová, 2020d)

Povaha rozdílů je přechodná a mohou mít podobu: zdanitelné, které vedou k odloženému daňovému dluhu v okamžiku, kdy např. účetní hodnota dlouhodobého majetku je vyšší než hodnota majetku pro daňové účely; odčitatelné, které vedou k odložené daňové pohledávce

v okamžiku, kdy např. účetní hodnota pohledávek je snížena o opravné položky a nižší než hodnota pohledávek včetně daňově uznatelných položek. (Účetní souvztažnosti, 2022, s. 335)

Odložený daňový závazek a pohledávka se účtuje na účtu 592 – *Daň z příjmu z běžné činnosti – odložená* a podvojně na účtu 481 – *Odložený daňový dluh a pohledávka*.

Problematika odložené daně je specifikovaná v Českých účetních standardech č. 003.

4.3 Nákup a příjem do kapitálové společnosti

Ze strany příjemce vkladu/kupujícího (právnícké osoby) může být účtováno dvěma způsoby – přes oceňovací rozdíly nebo goodwill. Jaký způsob zvolí, závisí na tom, zda provede individuální přecenění majetku. Jednotlivé složky majetku zaúčtuje na majetkové účty v účetní ceně.

Jestliže se právnícká osoba rozhodne, že majetek interně nepřecení, vloží obchodní závod do společnosti v účetní ceně podnikatele. Využije tedy první způsob přes **oceňovací rozdíly**. Podle § 7 odst. 10 vyhlášky č. 500/2002 Sb. je oceňovací rozdíl „*kladný nebo záporný rozdíl mezi oceněním obchodního závodu nabytého převodem nebo přechodem za úplatou, vkladem nebo ... a souhrnem ocenění jeho jednotlivých složek majetku v účetnictví účetní jednotky prodávající, vkládající ... sníženým o převzaté dluhy.*“ (Účetní souvztažnosti, 2022, s. 297) V účetnictví se jedná o dlouhodobý hmotný majetek. Oceňovací rozdíly například nevzniknou v případě, pokud je pořizován pozemek nebo stavba, která je součástí daného pozemku za jednu cenu. Soubor majetků je oceněn na základě znaleckého posudku v poměru k tržní ceně.

Pokud nepeněžitý vklad převyšuje účetní hodnotu podniku, jedná se o kladný oceňovací rozdíl evidovaný na účtu 097 – *Oceňovací rozdíl k nabytému majetku*. Majetek od doby nabytí bude rovnoměrně odepisován po dobu 180 měsíců (15 let) do nákladů, konkrétně je používán účet 557 - *Zúčtování oprávků k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku a goodwillu (kladný)*. Pokud je hodnota vkladu nižší než účetní hodnota podniku, jedná se o záporný oceňovací rozdíl evidovaný na stejném účtu. Majetek se bude rovnoměrně odepisován po stejnou dobu s tím rozdílem, že odpis půjde do výnosů, konkrétně na účet 647 – *Zúčtování oprávků k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku a goodwillu (záporný)*. Náklady a výnosy z odpisu oceňovacího rozdílu v případě nabytí vkladem nejsou, podle § 23 zákona o dani příjmu, daňově uznatelné.

Účetní jednotka se může rozhodnout, že bude odepisovat oceňovací rozdíly kratší dobu než 15 let, pokud součástí nabytého majetku nejsou aktiva s dobou použitelnosti delší než 15 let. Uvedená skutečnost musí být uvedena v příloze účetní závěrky. Neodepsaná část oceňovacího

rozdílu se odepíše jednorázově při vyřazení poslední složky dlouhodobého majetku. (Hass Kubátová, 2020b)

Pokud se společnost rozhodne, že si individuálně přecení jednotlivé složky vkládaného obchodního závodu, zjištěný rozdíl bude účtovat na vrub účtu **015 – Goodwill** a na straně dal se zaúčtuje celková kupní cena závodu na účtu *372 – Závazky z koupě podniku* nebo *379 – Jiné závazky*. V § 6 odst. 3 písm. c) vyhlášky č. 500/2002 Sb. je goodwill vysvětlen „*kladný nebo záporný rozdíl mezi oceněním obchodního závodu nabytého převodem nebo přechodem za úplatu, vkladem ... a souhrnem jeho individuálně přeceněných složek majetku sníženým o převzaté dluhy.*“ (Účetní souvztažnosti, 2022, s. 296) Jedná se o dlouhodobý nehmotný majetek. Rozdíl mezi cenami se promítne buď aktivně nebo pasivně. Pokud bude ocenění vyšší než účetní hodnota, jedná se kladný goodwill, který se bude rovnoměrně odepisovat 60 měsíců do nákladů, konkrétně na vrub účtu *557 - Zúčtování oprávek k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku a goodwillu (kladný)* a ve prospěch účtu *075 - Oprávky ke goodwillu*. Pokud je hodnota ocenění nižší, jedná se o záporný goodwill, který se bude po stejnou dobu rovnoměrně odepisovat do výnosů, konkrétně ve prospěch účtu *647 – Zúčtování oprávek k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku a goodwillu (záporný)* a na vrub účtu *075 - Oprávky ke goodwillu*. Odpis goodwillu v případě nabytí vkladem není daňově uznatelný. V případě koupě obchodního závodu je naopak odpis daňově uznatelný. V případě, že goodwill nabytí koupí závodu nebyl zcela odepsán, je nutné poslední složku vyřazení dlouhodobého majetku zahrnout do základu daně. Konečné vyřazení kladného goodwillu proběhne na straně má dáti účtu *075 - Oprávky ke goodwillu* a straně dal *015 – Goodwill*. Vyřazení záporného goodwillu se bude účtovat obráceně.

Protože dobu použitelnosti goodwill nelze odhadnout, může se účetní jednotka rozhodnout o době odepisování sama. Doba odepisování ale nesmí být kratší než 60 měsíců a delší než 120 měsíců. Uvedenou skutečnost musí uvést do přílohy účetní závěrky. Neodepsaná část goodwillu se odepíše jednorázově při vyřazení poslední složky dlouhodobého majetku. (Hass Kubátová, 2020c)

U vkladu obchodního závodu je důležité rozlišit, zda se jedná o navýšení základního kapitálu společnosti nebo pouze příplatek mimo základní kapitál. V případě, že jde o příplatek, účtování jednotlivých složek majetku proběhne standartně na majetkové účty. Ovšem navýšení základního kapitálu je účetně náročnější případ a její problematikou se zabývá Český účetní standard pro podnikatele č. 012.

Účtování prodeje jednotlivých složek majetku ze strany *kupujícího* je obdobný případ jednoduchého zaúčtování účetního případu. Na základě přijaté faktury vznikne na straně dal závazek 321 – *Závazky z obchodních vztahů*, na straně má dáti dojde k zaúčtování majetku na příslušné majetkové účty. Úhrada kupní ceny bude zaúčtována na stranu má dáti 321 – *Závazky z obchodních vztahů* a na straně dal účtu 221 – *Bankovní účty*.

Daňové hledisko nákupu a příjmu vkladu

Podle § 6b odst. 1 písm. b) zákona č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty se kupující společnost stává plátce daně z přidané hodnoty ode dne nabytí obchodního závodu, jestliže jím prodávající/vkládající subjekt byl.

Při nákupu jednotlivých částí majetku na základě kupní si kupující uplatní daň z přidané hodnoty na vstupu, tzv. nárok na odpočet, pokud je plátcem daně.

5 Praktická změna podnikání fyzické osoby na osobu právnickou

Na praktickém případě dojde k popisu procesů a důsledků přechodu podnikání z OSVČ na akciovou společnost. Z důvodu reálné situace byla zachována anonymita podnikatele.

5.1 Představení podnikatele

Pan Novotný se věnuje podnikání od roku 1999. Jakmile dokončil Obchodní akademii, hned druhý den vyrazil na živnostenský úřad. Na základě živnostenského oprávnění může provozovat: velkoobchod a maloobchod, poskytovat software, poradenství v oblasti informačních technologií, zpracovávat data, provádět hostingové a související činnosti a webové portály, poradenskou a konzultační činnost a zpracovávat odborné studie a posudky.

Nejprve se věnoval nákupu a prodeji výpočetní techniky. Ještě při škole aktivně jezdil na brigádu montáže a servisů počítačů do Prahy. Přitom zjistil své obchodní zkušenosti, neboť byl schopen zprostředkovat kompletní dodávku počítačů a příslušenství pro své kamarády a známé od pražských firem.

Poté se, co začala poptávka po výpočetní technice upadat, začal se zajímat o poskytování bezdrátového internetu. Během roku 2008 až 2012 postupně připojil k internetu jeho rodné město s 3,5 tisíci obyvateli a okolní periférie. Na starosti měl zhruba 1.500 internetových přípojek. Do města přivedl vlastní konektivitu a byl tak schopen nabízet slušnou rychlost a provoz kvalitního datového internetu. Vývojem trhu se tento směr postupem času blížil ke konci, a tak se rozhodl prodávat bezdrátové sítě třetí osobě. Vzhledem k vysoké konkurenci v oboru od toho kroku odstoupil, neboť nebyl schopen se vyrovnat pevným linkám ani velkým korporacím.

Od roku 2013 začal aktivně pracovat na internetovém obchodu se spotřebním materiálem do tiskáren. S podnikáním se hodně trápil, prodej nešel podle představ a jeho kapitál postupně ubýval. Pan Novotný se však nevzdal a rozhodl se těžké období přečkat. Rok 2017 se pro něj stal zlomovým, povedlo se mu získat provozní úvěry na podnikající fyzickou osobu u banky, která věřila v jeho potenciál a snažila se maximálně pomoci v rozvoji jeho podnikání. Díky podpoře banky se mu v tom samém roce povedlo překonat hranici tržeb 20.000.000 Kč. V roce 2020 překonal 30.000.000 Kč hranici příjmu a podle zákona musel začít vést od roku 2021 podvojně účetnictví.

Postavení na trhu

V jeho rodném městě provozuje obchodní činnost v kamenném obchodě v osobním vlastnictví, kde součástí je sklad zásob, kancelářské zázemí a prodejna. Struktura produktů se ze 60 % skládá z prodeje tiskáren a ze 40 % prodeje spotřebního materiálu pro tiskárny. Spolupracuje se známými výrobci tiskáren, výhradním dodavatelem je však česká společnost, která se podílí na dodávkách z 70 %. Zbýlých 30 % tvoří další české společnosti a jedna nizozemská. Dodavatelské portfolio není dostatečně diverzifikováno. Odběratelské portfolio je naopak dostatečně různorodé, z 92 % tvoří e-shop prodej zhruba 50 tis. stálých odběratelů, 8 % je rozděleno mezi české společnosti.

Podnikání působí na tuzemském i zahraničním trhu, zejména Slovensko, Polsko, Maďarsko.

Na trhu působí vliv konkurenčních podniků. O udržení postoje a svého podílu soupeří s dalšími čtyřmi rivaly.

5.2 Účetní hledisko podnikatele

Do roku 2020 pan Novotný jako osoba podnikající vedl daňovou evidenci. Od roku 2021, vzhledem k překročení 25 mil. Kč limitu, má v povinnost převést daňovou evidenci na účetnictví a stane se účetní jednotkou. Podle uvedených informací v oddíle 2.2 Účetnictví a dle zákona o účetnictví se jedná o mikro účetní jednotku. Odpadá tedy zákonná povinnost ověření účetní závěrky auditorem a může sestavovat finanční výsledky ve zkráceném rozsahu.

Níže uvedená Tabulka 5-1 zobrazuje obchodní majetek fyzické osoby k 31.12.2020.

Tabulka 5-1 – Obchodní majetek OSVČ v daňové evidenci roku 2020

MAJETKOVÁ SITUACE	HODNOTA (v celých Kč)
Dlouhodobý hmotný majetek	2.368.530
Peněžní prostředky v hotovosti	450.303
Peněžní prostředky na bankovních účtech	109.704
Zásoby	5.184.456
Pohledávky včetně poskytnutých úvěrů	1.257.773
Ostatní majetek	0
Závazky včetně přijatých úvěrů	6.282.607
Rezervy	0

zdroj: vlastní zpracování

Bilanční suma zahajovací rozvahy k 1.1.2021 činí 9.370.766 Kč.

Dlouhodobý hmotný majetek v účetní hodnotě 2.368.530 Kč se skládá z pozemku a skladové haly koupené do osobního vlastnictví v roce 2016. Dále je součástí dlouhodobého majetku automobil značky Toyota. Ten je rovnoměrně odepisován formou daňových odpisů. Drobný hmotný majetek, vybavení kanceláří a prodejny (počítače, tiskárny apod.), je veden v pomocné evidenci.

Zásoby, které tvoří 5.184.456 Kč se skládají z materiálu na skladě v hodnotě 159.876 Kč a zboží na skladě ve zbývajícím hodnotě 5.024.580 Kč. Jsou oceněny v pořizovacích cenách, tzn. v jaké hodnotě byly do účetnictví vloženy, v takové hodnotě budou i vyskladněny. Pohledávky krátkodobé jsou zejména tvořeny z obchodních vztahů v hodnotě 1.229.251 Kč. Zbytek tvoří ostatní pohledávky ve výši 28.522 Kč – jedná o pohledávky za státem. Peněžní prostředky jsou evidovány v pokladně a na běžných účtech v souhrnné výši 560.007 Kč.

Základní kapitál fyzické osoby není ze zákonných důvodů tvořen a pro účetní potřeby je vykazován jako rozdíl mezi majetkem a dluhy. Účetní jednotka využívá evidenční účet 491 – *Účet individuálního podnikatele*. Hodnota základního kapitálu činí 3.088.159 Kč.

Cizí zdroje, skládající se z dlouhodobých a krátkodobých závazků činí v sumě 6.282.607 Kč. Do dlouhodobých závazků vůči finančním institucím je započítán střednědobý provozní úvěr od banky v zůstatkové hodnotě 2.610.965 Kč. Mezi krátkodobé závazky jsou zahrnuty závazky z obchodních vztahů ve výši 1.628.747 Kč a závazky vůči finančním institucím ve formě kontokorentního úvěru v čerpané výši 1.931.066 Kč. Prosincové mzdy k výplatě v lednu 2021 ve výši 56.006 Kč jsou evidovány jako závazky k zaměstnancům. Na sociálním a zdravotním pojištění je ještě třeba zaplatit 21.183 Kč a v rámci daňové povinnosti odeslat státu závazek ve výši 34.910 Kč.

Tabulka 5-2 – Zahajovací rozvaha

AKTIVA CELKEM	9.370.766	PASIVA CELKEM	9.370.766
Dlouhodobý hmotný majetek	2.368.530	Vlastní kapitál	3.088.159
Stavby	1.947.564	Základní kapitál	3.088.159
Pozemky	125.211	Výsledek hospodaření minulých let	0
Hmotné movité věci a jejich soubory	295.755	Výsledek hospodaření běžného období	0
Oběžná aktiva	7.002.236	Cizí zdroje	6.282.607
<i>Zásoby</i>	<i>5.184.456</i>	Rezervy	0
Materiál	159.876	<i>Dlouhodobé závazky</i>	<i>2.610.695</i>
Zboží	5.024.580	Závazky k úvěrovým institucím	2.610.695
<i>Krátkodobé pohledávky</i>	<i>1.257.773</i>	<i>Krátkodobé závazky</i>	<i>3.671.912</i>
Pohledávky z obchodních vztahů	1.229.251	Závazky k úvěrovým institucím	1.931.066
Stát – daňové pohledávky	28.522	Závazky z obchodních vztahů	1.628.747
<i>Peněžní prostředky</i>	<i>560.007</i>	Závazky k zaměstnancům	56.006
Peněžní prostředky v pokladně	450.303	Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	21.183
Peněžní prostředky na účtech	109.704	Závazky ke státu	34.910

zdroj: vlastní zpracování

5.3 Daňové hledisko podnikatele

V rámci této kapitoly je zaznamenána veškerá daňová povinnost podnikatele za zdaňovací období 2020.

Daň z příjmu fyzických osob

Z daňového pohledu podléhá povinnosti zpracovat za kalendářní rok **daň z příjmu fyzických osob**. Tabulka 5-3 zobrazuje výpočet daňové povinnosti roku 2020.

Na konci zdaňovacího období příjmy podle § 7 zákona o dani z příjmu činily 38.031.986 Kč, výdaje související s příjmy podle výše uvedeného paragrafu tvořily 37.270.588 Kč. Rozdíl

mezi příjmy a výdaji dělá 761.398 Kč, je nutné ho upravit o položky zvyšující a snižující rozdíl. Úpravy tvoří položka zvyšující základ daně ve formě zápočtu (pohonné hmoty) v hodnotě 22.605 Kč; a položky snižující rozdíl ve formě zápočtu v hodnotě 78.373 Kč, odpisy za automobil ve výši 98.586 Kč a paušální výdaje na auta ve výši 90.000 Kč. Dílčí základ daně podle § 7 po úpravě o položky činí 517.043 Kč. V červenci roku 2020 se uskutečnil prodej jednoho automobilu v prodejní ceně 222.000 Kč, uplatnil výdej ve výši 98.565 Kč, takže dílčí základ daně podle § 10 činí 123.435 Kč. Základ daně pro daň z příjmu činí 640.478 Kč. V rámci daňového přiznání využívá položek snižující základ daně, a to zejména dary a úroky z hypotečního úvěru a penzijní připojištění. Vzniklý základ daně se zaokrouhlí na sto Kč dolů a z této části je počítána daňová povinnost sazbou 15 %, která činí 81.885 Kč. Od vypočtené daně uplatňuje slevy na poplatníka ve výši 24.840 Kč a na slevy na dvě děti 34.608 Kč. Konečná daňová povinnost je ve výši 22.437 Kč.

Tabulka 5-3 – Výpočet daňové povinnosti OSVČ za rok 2020

POLOŽKA	HODNOTA <i>(v celých Kč)</i>
Příjmy podle § 7	38.031.986
Výdaje související s příjmy podle § 7 zákona	37.270.588
Rozdíl mezi příjmy a výdaji	761.398
Úhrn částek zvyšující rozdíl <i>/viz Tabulka 5-4/</i>	22.605
Úhrn částek snižující rozdíl <i>/viz Tabulka 5-4/</i>	266.959
Dílčí základ daně § 7	517.043
Dílčí základ daně § 10	123.435
Základ daně	640.478
Nezdanitelné části základu daně <i>/viz Tabulka 5-5/</i>	94.484
Základ daně snížený o nezdanitelné části	545.994
Základ daně <i>(zaokrouhlený na sta Kč dolů)</i>	545.900
Daň podle § 16	81.885
Uplatnění slev na dani a daňového zvýhodnění <i>/viz Tabulka 5-6/</i>	59.448
Daň po slevách	22.437

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 5-4 – Položky upravující základ daně

POLOŽKA	HODNOTA <i>(v celých Kč)</i>
Položky zvyšující základ daně	22.605
Zápočet	22.605
Položky snižující základ daně	266.959
Zápočet (vliv DPH)	78.373
Odpisy	98.586
Paušál za automobily	90.000

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 5-5 – Nezdanitelná část základu daně

POLOŽKA	HODNOTA <i>(v celých Kč)</i>
Dary	10.000
Odečet úroků (za 12 měsíců)	79.484
Penzijní připojištění	5.000
Nezdanitelná část základu daně	94.484

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 5-6 – Využité slevy na dani (rok 2020)

POLOŽKA	HODNOTA <i>(v celých Kč)</i>
Sleva na poplatníka	24.840
Sleva na dvě děti	34.608
Slevy na dani celkem	59.448

zdroj: vlastní zpracování

Silniční daň

Vlastněné automobily využíval k podnikatelským záměrům, a proto podléhá plátcovství **silniční daně**. Vzhledem ke zdvihovému objemu motoru automobilů v kategorii¹³ 1.501 cm³ – 2.000 cm³, činila daňová povinnost 4.750 Kč.

¹³ Kategorie upraveny § 6 zákona č. 16/1993 Sb. o dani silniční.

Daň z přidané hodnoty

Od prvopočátku svého podnikání je pan Novotný měsíční plátce **daně z přidané hodnoty**.

5.4 Zákonné odvody na zdravotním a sociálním pojištění

Za podnikatele

Minimálním vyměřovací základem pro odvod **zdravotního pojištění**, konkrétně pro rok 2020, byla stanovena hodnota 209.010 Kč (tj. dvanáctinásobek poloviny průměrné mzdy ve výši 34.835 Kč). Minimální roční povinné odvody na sociálním pojištění činí 28.217 Kč. Minimální výše měsíční zálohy činila 2.352 Kč.

Výše odvodů na zdravotní pojištění činí 13,5 % z vyměřovacího základu, který je stanovena jako 50 % základu daně. Z výše uvedené tabulky základ daně podle § 7 činí 596.423 Kč, hodnota vyměřovacího základu činí: $596.423 \times 0,5 = 298.212$ Kč. Povinné odvody na zdravotním pojištění, které by musel zaplatit činí: $298.212 \times 0,135 = 40.259$ Kč. Ideální výše měsíčních záloh by měla být 3.355 Kč.

Vyměřovací základ podnikatele je vyšší než minimální vyměřovací základ. Zálohy pro 2020 pro platbu zdravotního pojištění si pan Novotný stanovil v měsíční výši 3.352 Kč. Za rok tedy skutečně zaplatil $3.352 \times 12 = 40.224$ Kč. Na zdravotním pojištění mu zbývá doplatit 35 Kč.

Minimálním vyměřovací základem pro odvod **sociálního pojištění**, konkrétně pro rok 2020, byla stanovena hodnota 104.508 Kč (tj. trojnásobek průměrné mzdy ve výši 34.835 Kč). Minimální roční povinné odvody na sociálním pojištění činí 30.517 Kč. Minimální výše měsíční zálohy činila 2.544 Kč

Výše odvodů na sociální pojištění činí 29,2 % z vyměřovacího základu, který je stanovena jako 50 % základu daně. Z výše uvedené tabulky základ daně podle § 7 činí 596.423 Kč, hodnota vyměřovacího základu činí: $596.423 \times 0,5 = 298.212$ Kč. Povinné odvody na sociálním pojištění, které by musel zaplatit činí: $298.212 \times 0,292 = 87.078$ Kč. Ideální výše měsíčních záloh by měla být 7.255 Kč.

Vyměřovací základ podnikatele je vyšší než minimální vyměřovací základ. Zálohy pro rok 2020 pro platbu sociálního pojištění si pan Novotný stanovil v měsíční výši 6.435 Kč. Za rok tedy skutečně zaplatil $6.435 \times 12 = 77.220$ Kč. Na sociálním pojištění mu zbývá doplatit 9.858 Kč.

Za zaměstnance

V evidenčním stavu zaměstnanců jsou evidováni dva zaměstnanci (hrubá mzda každého z nich činí 24.500 Kč). V průběhu roku 2020 byly zaměstnancům vyplaceny odměny výši 80.000 Kč. V Tabulka 5-7 jsou uvedeny osobní náklady za zaměstnance za celý rok.

Tabulka 5-7 – Osobní náklady za zaměstnance

POLOŽKA	HODNOTA <i>(v celých Kč)</i>
Hrubá mzda	667.930
Zdravotní pojištění – zaměstnanec (4 %)	26.718
Zdravotní pojištění – zaměstnavatel (9,5 %)	63.454
Sociální pojištění – zaměstnanec (6,5 %)	43.420
Sociální pojištění – zaměstnavatel (24,8 %)	165.648
Suma povinných odvodů zaměstnavatele na zdravotním a sociálním pojištění	299.240

zdroj: vlastní zpracování

Dále poskytuje práci mimo hlavní pracovní poměr (dohoda o provedení práce, zkr. DPP) třem studentům, kteří mu pomáhají s administrativními záležitostmi a prací ve skladu. Hodinová sazba činí 120 Kč/hod. Povinné odvody na pojištění za DPP pan Novotný neplatí z důvodu měsíční výplaty odměn menší než 10.000 Kč.

Celkové mzdové náklady pro rok 2020 činily 768.730 Kč.

5.5 Představení kapitálové společnosti

V dubnu roku 2021 se uskutečnila koupě ready made kapitálové společnosti, pod pracovním názvem NTY a.s., která byla založena v 1991 se sídlem v Praze. Základní kapitál dle obchodního rejstříku činí 2.000.000 Kč a je rozdělen na 20 kusů akcií v listinné podobě, každá o jmenovité hodnotě 100.000 Kč. Dle evidence skutečného majitele vlastní 80 % akcií pan Novotný a 20 % akcií paní Novotná. Společnost zvolila vnitřní strukturu jako monistický systém. Orgánem společnosti je valná hromada a správní rada. Za společnost v plném rozsahu zastupuje správní rada, která se skládá z jednoho člena, tj. pana Novotného.

5.6 Důvody a způsob přechodu podnikání

Důvody pro změnu formy podnikání mohou být různé. Pan Novotný se rozhodl o převod podnikání na základě doporučení daňového poradce. Důvodem byly vysoké příjmy z podnikatelské činnosti OSVČ. Významnou roli hraje zabezpečení rodiny, oddělení soukromého majetku od firemního a budoucí převoditelnost know-how společnosti. Samotná přeměna reflektuje obchodní strategii podnikatele, umožňuje další rozvoj jeho podnikání a v neposlední řadě snižuje podnikatelská rizika. Dalším přínosem je snížení povinných odvodů na sociálním a zdravotním pojištění podnikatele a garantovaný měsíční příjem ze zaměstnaneckého poměru.

Volba vhodné formy přechodu podnikání

Při volbě formy přechodu hraje roly spoustu aspektů. Konkrétní důvody pro volbu a vyřazení jsou popsány u jednotlivých možností.

Vzhledem ke skutečnosti, že v dubnu 2021 koupil již existující akciovou společnost se základním kapitálem 2.000.000 Kč, lze jednoznačně vyloučit všechny možnosti **vkładu obchodního závodu**, jak za účelem navýšení základního kapitálu, tak i ve formě příplatku mimo základní kapitál.

Za první – společnost je dostatečně kapitálově vybavena a vzhledem k předmětu podnikání je bezdůvodně základní kapitál jakkoli navyšovat.

Za druhé – jakýkoli vklad je nutné ocenit znaleckým posudkem, což je časově, nákladově a administrativně náročné.

Prodej obchodního závodu, části nebo jednotlivých částí majetku není třeba mít oceněn znalcem, jedná se pouze o výhodu. Kupní cena majetku by měla být stanovena cenou zjistitelnou v daném místě a čase, a která je přiměřená a srovnatelná. Dle doporučení daňového poradce zůstanou budovy, pozemky a automobil v osobním vlastnictví pana Novotného.

Výhodou prodeje obchodního závodu i jeho jednotlivých částí je rychlost transformace a kontinuita podnikání. Peněžní prostředky, které připadají kupujícímu lze v kupní smlouvě individuálně upravit dle potřeb obou stran. V krajním případě by kapitálová společnost by mohla požádat o provozní financování u banky. Celý případ by však podléhal náročnému schvalovacího procesu.

Nevýhodou prodeje pro společnost NTY a.s. je vznik závazků vůči prodávajícímu. V případě prodeje jednotlivých částí majetku, na straně pana Novotného pak dojde k odvodu daně

z přidané hodnoty za prodané zásoby a položka vstupuje do výnosů, který tvoří hospodářský výsledek, a tedy základ daně z příjmu fyzických osob.

Prodej celého obchodního závodu je administrativně náročnější proces. Smlouva o koupi závodu se musí předložit správci daně do 15 dnů od jejího uzavření. Pan Novotný chce jít nejjednodušší cestou téměř bez jakéhokoli zatížení. Z toho důvodu prodej celého obchodního podniku lze vyloučit.

Postupný převod podnikání je poslední z možností a též vyřazenou variantou. Jeho princip spočívá v postupném útlumu podnikání OSVČ a postupného přecházení na podnikání kapitálové společnosti. V případě pana Novotného by mohly nastat zásadní problémy s případným rozjezdem podnikání právnické osoby.

Za prvé – konkrétně s nákupem zásob pro e-shop. Na běžném účtu společnosti NTY a.s. zůstaly minimální prostředky. Akcionáři by stejně museli vložit peněžní nebo nepeněžitý majetek do společnosti jako příplatek mimo základní kapitál, který by ovšem musel být znalecky posouzen. Případný nákup zásob by mohl být řešen provozním financováním u banky.

Za druhé – veškerý dlouhodobý majetek zůstal ve vlastnictví pana Novotného a následně by stejně muselo dojít ke vkladu, prodeji nebo uzavření nájemní smlouvy pro užívání majetku k následnému podnikání.

Přechod formy podnikání bude prováděn variantou prodeje jednotlivých složek majetku. Jedná se o časově nejvýhodnější a finančně nejlépe rozložitelnou variantu.

5.7 Realizace přechodu podnikání

V rámci zpracování daňového přiznání podnikatele vyšlo najevo, že příjmy za rok 2020 činily skoro 40 mil. Kč. Z důvodu snížení podnikatelského rizika proto daňovým poradcem navržen převod podnikání pod právnickou osobu. Výhodou bylo, že daňový poradce sám vlastnil akciovou společnost, která byla obchodně nevyužita. V dubnu 2021 došlo k jejímu nákupu za 20.000 Kč.

Rozhodnutím jediného akcionáře při výkonu působnosti valné hromady ze dne 30.4.2021 došlo ke změně stanov: společnost dostala nové jméno (nově NTY a.s.), proběhlo odvolání člena správní rady (původního majitele – daňového poradce) a proběhla volba nového zástupce do funkce (pana Novotného). Společnost přechází pod nového majitele okamžikem sepsání notářského zápisu, který za ni může jednat v plném rozsahu.

Převod byl realizován nejsnazší a nejvýhodnější cestou. Část dlouhodobého hmotného majetku, konkrétně budovy určené k podnikání včetně pozemku a automobil značky Toyota, zůstanou v osobním vlastnictví pana Novotného. Budova je předmětem nájemní smlouvy mezi panem Novotným a akciovou společností NTY a.s. Cena nájemného za nebytové prostory je stanovena na 48.000 Kč/měsíčně. Automobil je využíván k pracovním účelům, pro případné pracovní výjezdy akciové společnosti. Panu Novotnému tak budou hrazeny náklady na cestovné.

Na základě kupní smlouvy mezi prodávajícím panem Novotným a akciovou společností NTY a.s. je předmětem prodeje drobný majetek – kancelářské vybavení a vybavení prodejny; a veškeré zásoby. Drobný majetek byl oceněn symbolickou cenou ve výši 20.000 Kč. Celková kupní cena činila 6.297.392 Kč včetně DPH 21 %. Smluvní strany se dohodly na 100denní lhůtě splatnosti prodejcem vystavené faktury.

Převod výše uvedeného majetku se uskutečnil k 1.6.2021.

Pohledávky a veškeré dluhy zůstanou panu Novotnému, dokud nebudou všechny splaceny. Výběrem formy přechodu, prodej jednotlivých částí majetku, stávající smluvní vztahy např. se zaměstnanci a bankou nepřecházejí. Zaměstnanecké poměry a práce „na dohodu“ se v šestém měsíci roku 2021 přesunuly pod záštitu právnické osoby. Úvěrové smlouvy s bankou byly poté ukončeny a nově zřízeny na NTY a.s. o rok později, v červenci 2022. Vedení účetnictví je nadále vedeno externí účetní. V průběhu roku 2023 by mělo dojít ke zrušení živnostenského oprávnění pana Novotného a měla by mu být vyplácena odměna jako statutárnímu orgánu ve výši minimální mzdy.

5.7.1 Účetní a daňová hlediska přechodu z podnikatele

Zúčtovací operace spojené s prodejem z pohledu prodávajícího jsou zobrazeny v Tabulka 5-8. Účetní transakce jsou označeny položkou ad 1) – ad 2).

ad 1) Na základě kupní smlouvy účetní vystaví fakturu vystavenou za prodaný majetek. První účetní operací je vystavení faktury na základě kupní smlouvy v prodejní ceně. Vznikne pohledávka evidována na aktivním účtu 311 – *Pohledávky z obchodních vztahů* a tím vznikne na straně dal výnos, který je evidován na příslušném účtu dle charakteru, konkrétně účet 604 – *Výnosy z prodeje zboží*; 642 – *Výnosy z prodeje materiálu* a 648 – *Ostatní provozní výnosy*. Ve stejný den dojde i k vyřazení majetku z evidence. Vyřazení zásob a materiálu v účetní ceně proběhne na nákladové účty 504 – *Náklady za prodané zboží* a majetkové účty 132 – *Zboží na*

skladě; 542 – Náklady na prodaný materiál a 112 – Materiál na skladě. Drobný majetek se vyřadí z pomocné evidence.

§ 2 odst. 1 písm. a) zákona o DPH praví, že předmětem daně je „dodání zboží za úplatu osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, s místem plnění v tuzemsku.“ (Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty) Výše uvedená transakce podléhá odvodům daně z přidané hodnoty. Pan Novotný, jako osoba podnikající na živnostenský list, s příjmy vyššími než 2.000.000 Kč je ze zákona přihlášen k odvodům daně z přidané hodnoty. Předmětem prodeje je krátkodobý majetek – zásoby (tonery, náplně, tiskárny, optické kabely), spadají tyto položky do základní 21 % sazby. V účetnictví se položka promítne ve výši 1.092.936 Kč jako daň na výstupu, evidovaná na rozvahovém účtu strany dal 343 – Daň z přidané hodnoty.

ad 2) Na základě podepsané nájemní smlouvy, účetní vystaví fakturu za pronájem nebytových prostor. Vznikne pohledávka evidována na aktivním účtu 315 – Ostatní pohledávky a na straně dal zaúčtuje podvojně na výnosový účet 602 – Tržby z prodeje služeb. Předpis nájemného dle rozhodnutí pana Novotného nepodléhá odvodům DPH.

Tabulka 5-8 – Zúčtovací operace

ÚČETNÍ PŘÍPAD	POLOŽKA	HODNOTA (v celých Kč)	MÁ DÁTI	HODNOTA (v celých Kč)	DAL
ad 1)	Vznik pohledávky	5.204.456	311	159.876	642
				5.024.580	604
				20.000	648
	DPH	1.092.936	311	1.092.936	343
	Vyřazení z majetku				
	-Materiál	159.876	501	159.876	112
	-Zboží	5.184.456	504	5.184.456	132
ad 2)	Předpis pronájmu nemovitosti	48.000	315	48.000	602

zdroj: vlastní zpracování

Z daňového pohledu je prodej majetku položka, která zvyšuje základ daně pro daň z příjmu fyzických osob. Při zpracování daňového přiznání na konci období s ním bude počítáno podle § 7 Příjmy ze samostatné činnosti. Příjmy vyplývající z uzavřené nájemní smlouvy budou zdaněny podle § 9 Příjmy z nájmu, kde by mohl pan Novotný uplatnit výdaje 30 % nebo skutečnou výši výdajů – dle výhodnosti. Činnost pronájmu nemovitostí je osvobozena od daně z přidané

hodnoty a odpadá nárok na odpočet v případě daně na vstupu. Mnoho pronajímatelů zahrnuje nájem do svých zdanitelných plnění a uplatňuje DPH na výstupu. (Martínková, 2013) Uplatňovat DPH mohou mezi sebou pouze subjekty, které jsou k dani přihlášeny. Pan Novotný nebude uplatňovat DPH z nájmu, neboť v rámci převodu podnikání na právnickou osobu dojde ke zrušení živnosti.

5.7.2 Účetní a daňová hlediska přechodu na společnost

Zúčtovací operace spojené s nákupem z pohledu kupujícího jsou zobrazeny v Tabulka 5-9. Účetní transakce jsou označeny položkou ad 1) – ad 2).

ad 1) Kapitálová společnost obdrží fakturu za nákup majetku a ten do svého účetnictví vloží v kupní (neboli pořizovací) ceně. Účetní operace se promítnou na jednotlivých majetkových účtech, 112 – *Materiál na skladě*; 132 – *Zboží na skladě*, drobný majetek je vložen do spotřeby materiálu účtu 501. Vše proti účtu 321 – *Závazky z obchodních vztahů*.

Společnost NTY a.s. se ihned po změně vlastníka dobrovolně přihlásila k platbě daně z přidané hodnoty. Díky nákupu majetku vznikne u společnosti nárok na odpočet daně z přidané hodnoty, evidovaný na účtu 343 – *Daň z přidané hodnoty*.

ad 2) Na základě faktury za pronájem nebytových prostor je o položce účtováno na nákladovém účtu 518 – *Ostatní náklady* a podvojně na účtu 385 – *Ostatní závazky*. Pronájem nemovitostí nepodléhá odvodům DPH.

Tabulka 5-9 – Zúčtovací operace

ÚČETNÍ PŘÍPAD	POLOŽKA	HODNOTA <i>(v celých Kč)</i>	MÁ DÁTI	HODNOTA <i>(v celých Kč)</i>	DAL
ad 1)	Vznik závazku	159.876	112	5.204.456	321
		5.024.580	132		
		20.000	501		
	DPH	1.092.936	343	1.092.936	321
ad 2)	Předpis pronájmu nemovitosti	48.000	518	48.000	385

zdroj: vlastní zpracování

5.8 Kalkulace výhodnosti přechodu podnikání

Podkladem pro vyhodnocení vhodnosti přechodu podnikání podnikatele a kapitálové společnosti je kalkulace daně z příjmu, povinných odvodů na sociálním a zdravotním pojištění a mzdových nákladů. Hypotézou je pokračování podnikání fyzické osoby, jestliže by k přechodu podnikání nedošlo, v porovnání s přechodem podnikatelské činnosti pod záštitou právnické osoby výše zmíněným způsobem a vzniku zaměstnaneckého poměru pana Novotného. Předpokladem kalkulace je růst tržeb o 20 %; a 3,5 % valorizace mezd.

Daň z příjmu fyzických osob /pod OSVČ/

V rámci výpočtu kalkulace nebudeme brát v úvahu úpravy základu daně v prvním roce vedení účetnictví.

Výnosy a náklady jsou zvýšeny o 20 % prognózy růstu. Úhrn částek zvyšující rozdíl, v němž jsou započítány pohonné hmoty, se částečně navýšily o 10.000 Kč¹⁴. Úhrn částek snižující základ je ponížěn o 30.000 Kč¹⁵. Úpravou prošly základní slevy na dani, jelikož došlo k navýšení slevy na poplatníka a na děti viz Tabulka 5-11.

Tabulka 5-10 – Kalkulace daňové povinnosti OSVČ

POLOŽKA	HODNOTA <i>(v celých Kč)</i>
Výnosy	45.638.383
Náklady	44.724.706
Výsledek hospodaření	913.677
Úhrn částek zvyšující rozdíl /viz Tabulka 5-4/	33.605
Úhrn částek snižující rozdíl /viz Tabulka 5-4/	236.959
Dílčí základ daně § 7	710.323
Nezdanitelné části základu daně /viz Tabulka 5-5/	94.484
Základ daně snížený o nezdanitelné části	615.839
Základ daně <i>(zaokrouhlený na sta Kč dolů)</i>	615.800
Daň 15 % podle § 16	92.370
Uplatnění slev na dani a daňového zvýhodnění /viz Tabulka 5-11/	68.364
Daň po slevách	24.006

zdroj: vlastní zpracování

¹⁴ hypotetická hodnota vychází meziročního růstu ceny Benzínu natural 95

¹⁵ v majetku zbylo pouze jedno auto

Tabulka 5-11 – Využití slevy na dani

POLOŽKA	HODNOTA <i>(v celých Kč)</i>
Sleva na poplatníka	30.840
Sleva na dvě děti	37.524
Slevy na dani celkem	68.364

zdroj: vlastní zpracování

Zákonné odvody na zdravotním a sociálním pojištění /pod OSVČ/

Minimálním vyměřovací základem pro odvod **zdravotního pojištění**, konkrétně pro rok 2023, byla stanovena hodnota 241.944 Kč (tj. dvanáctinásobek poloviny průměrné mzdy ve výši 40.324 Kč). Minimální povinné odvody na zdravotním pojištění činí 32.664 Kč. Minimální výše měsíční zálohy činila 2.722 Kč.

Výše odvodů na zdravotní pojištění činí 13,5 % z vyměřovacího základu, který je stanoven jako 50 % základu daně. Z výše uvedené tabulky základ daně podle § 7 činí 710.323 Kč, hodnota vyměřovacího základu činí: $710.323 \times 0,5 = 355.162$ Kč. Povinné odvody na zdravotním pojištění, které by musel zaplatit činí: $355.162 \times 0,135 = 47.947$ Kč. Ideální výše měsíčních záloh by měla být 3.996 Kč.

Minimálním vyměřovací základem pro odvod **sociálního pojištění**, konkrétně pro rok 2023, byla stanovena roční hodnota 120.972 Kč (tj. trojnásobek průměrné mzdy ve výši 40.324 Kč). Minimální povinné odvody na sociálním pojištění činí 35.328 Kč. Minimální výše měsíční zálohy činila 2.944 Kč

Výše odvodů na sociální pojištění činí 29,2 % z vyměřovacího základu, který je stanoven jako 50 % základu daně. Z výše uvedené tabulky základ daně podle § 7 činí 710.323 Kč, hodnota vyměřovacího základu činí: $710.323 \times 0,5 = 355.162$ Kč. Povinné odvody na sociálním pojištění, které by musel zaplatit činí: $355.162 \times 0,292 = 103.707$ Kč. Ideální výše měsíčních záloh by měla být 8.643 Kč.

Zákonné odvody na zdravotním a sociálním pojištění za zaměstnance /pod OSVČ/

Vzhledem k růstu průměrné mzdy v České republice a ekonomickým vlivům je předpoklad, že by došlo k valorizaci mezd o 3,5 %. Nová hrubá mzda nabízená zaměstnancům by byla v zaokrouhlené výši 25.400 Kč. Pro výpočet povinných odvodů je očekáván počet zaměstnanců a výše ročních odměn ve stávající výši viz zákonné povinné odvody Za zaměstnance.

Tabulka 5-12 – Kalkulace osobních nákladů za zaměstnance

POLOŽKA	HODNOTA <i>(v celých Kč)</i>
Hrubá mzda	689.600
Zdravotní pojištění – zaměstnanec (4 %)	27.584
Zdravotní pojištění – zaměstnavatel (9,5 %)	65.512
Sociální pojištění – zaměstnanec (6,5 %)	44.824
Sociální pojištění – zaměstnavatel (24,8 %)	171.021
Suma povinných odvodů zaměstnavatele na zdravotním a sociálním pojištění	308.941

zdroj: vlastní zpracování

Daň z příjmu právnických osob /pod NTY a.s./

Výnosy jsou zvýšeny o 20 % prognózy růstu. Již navýšené náklady o 20 % jsou dále zvednuty o 241.200 Kč, z důvodu navýšení mzdových nákladů o 207.600 Kč a nákladů na cestovné ve výši 33.605 Kč.

Tabulka 5-13 – Výpočet daňové povinnosti právnických osob

POLOŽKA	HODNOTA <i>(v celých Kč)</i>
Výnosy	45.638.383
Náklady	44.965.906
Výsledek hospodaření	673.477
Odčitatelné položky (dary)	10.000
Základ daně	663.477
Základ daně <i>(zaokrouhlený na tisíci koruny dolů)</i>	663.000
Daň 19 % podle § 21	125.970

zdroj: vlastní zpracování

Zákonné odvody na zdravotním a sociálním pojištění za zaměstnance /pod NTY a.s./

Nákladové zatížení stávajících zaměstnanců zůstane v původním rozsahu. Dojde pouze k navýšení mzdových nákladů o odměnu statutárnímu orgánu ve výši minimální mzdy.¹⁶

¹⁶ Pro rok 2023 minimální mzda 17.300 Kč

Tabulka 5-14 – Výpočet odvodů odměn pro člena statutárního orgánu

POLOŽKA	HODNOTA <i>(v celých Kč)</i>
Hrubá mzda	207.600
Zdravotní pojištění – zaměstnanec (4 %)	8.304
Zdravotní pojištění – zaměstnavatel (9,5 %)	19.722
Sociální pojištění – zaměstnanec (6,5 %)	13.494
Sociální pojištění – zaměstnavatel (24,8 %)	51.900
Suma povinných odvodů zaměstnavatele na zdravotním a sociálním pojištění	93.420

zdroj: vlastní zpracování

Výše čisté mzdy by činila 18.498 Kč. Příčinou vyššího příjmu, než jeho hrubá mzda je daňové zvýhodnění a následný daňový bonus za dvě děti ve výši 3.127 Kč měsíčně.

Daň z příjmu fyzických osob /pod NTY a.s./

Kalkulace, viz Tabulka 5-15, uvádí výpočet daně z příjmu fyzických osob, za předpokladu, že by byl zaměstnancem ve společnosti a inkasoval nájemné za pronájem nemovitosti.

Tabulka 5-15 – Kalkulace daňové povinnosti jako zaměstnance

POLOŽKA	HODNOTA <i>(v celých Kč)</i>
Dílčí základ daně § 6	207.600
Příjmy podle § 9	576.000
Výdej podle § 9 (30 % paušální výdaj)	172.800
Dílčí základ daně § 9	403.200
Základ daně	610.800
Nezdanitelné části základu daně /viz Tabulka 5-16/	84.484
Základ daně snížený o nezdanitelné části	526.316
Základ daně (zaokrouhlený na sta Kč dolů)	526.300
Daň 15 % podle § 16	78.945
Uplatnění slev na dani a daňového zvýhodnění /viz Tabulka 5-11/	68.364
Úhrn vyplacených měsíčních daňových bonusů	37.224
Zbývá doplatit	47.805

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 5-16 – Nezdánitelné části základu daně

POLOŽKA	HODNOTA <i>(v celých Kč)</i>
Odečet úroků (za 12 měsíců)	79.484
Penzijní připojištění	5.000
Nezdánitelná část základu daně	84.484

zdroj: vlastní zpracování

5.9 Zhodnocení procesu přechodu podnikání

Pan Novotný se na základě svých vysokých příjmů z podnikání podle živnostenského zákona rozhodl o transformaci na osobu právnickou. Převod se uskutečnil na ready made společnosti s dlouholetou historií na trhu. Koupě již založených společností je trendem posledních několika let. Výhodou je zrychlený proces nabytí právnické osoby, protože nákup bývá vyřízen do 24 hodin. V porovnání se založením společnosti, který je jednoznačně administrativně náročnější proces, a z časového hlediska zabere cca 25 dnů.

Z hlediska nákladů pro přechod podnikání, pana Novotného koupě ready made společnosti vyšla na 20.000 Kč. Náklady na založení kapitálové společnosti začínají na 10.000 Kč viz Založení a vznik právnické osoby. Ceny se odvíjejí od konkrétního notáře, banky apod. Cena založené nové akciové společnosti by klidně mohla vyjít na stejnou částku, za jakou byla pořízena.

Výběr formy podnikání – akciové společnosti – není špatným krokem, avšak pro podnikání ve velkoobchodě a maloobchodě s IT technikou bych doporučovala společnost s ručením omezeným. Rozhodnutí pro akciovou společnost bych osobně doporučovala v okamžiku, kdy by podnikal v dynamickém odvětví a bylo by třeba emitovat cenné papíry pro získání finančních prostředků do společnosti.

Hlavním důvodem pro přeměnu podnikání byla mitigace podnikatelského rizika. V rámci podnikání na OSVČ pan Novotný ručil za závazky podnikání celým svým majetkem. Díky převodu podnikatelské činnosti ručí za závazky společnosti pouze do výše nesplaceného vkladu.

Proces převodu podnikání pana Novotného vycházel z podmínek najít nejméně náročnou, nejméně nákladovou, a hlavně rychlou možnost. Výběr formy přechodu podnikání tyto principy splňuje. Zároveň volba umožňuje kapitálové společnosti „postavit se na vlastní nohy“. NTY a.s. z nákupu získala zásoby, které nabízela koncovému spotřebiteli na e-shopu za prodejní cenu s marží. Závazky vůči podnikateli byly ve výši účetní ceny zásob. Společnosti NTY a.s. se díky prodeji zásob generoval postupně zisk. Díky kupní smlouvě mezi subjekty se individuálně ošetřila doba splatnosti závazku. Na druhou stranu by mohlo dojít k zřízení provozního financování u banky. Přesto, že se firma jeví jako dlouhodobě prosperující a fungující na trhu více než 30 let, při podrobnější analýze, s ohledem na změnu předmětu činnosti, se z pohledu banky jeví jako začínající podnik, tzv. start-up. Vzhledem ke vztahu spřízněné osoby, panu Novotnému, a jeho podnikatelské historii, by provozní financování pravděpodobně prošlo schvalovacím procesem banky.

Za základě provedených kalkulací (viz Tabulka 5-17) kdy prvním předpokladem bylo zachování stavu podnikání pod živnostenským listem v porovnání s přechodem pod právnickou osobu; a druhým předpokladem bylo navýšení tržeb a nákladů o 20 %. Jestliže by pan Novotný neuvažoval o přechodu podnikatelské činnosti s hypotézou ročních výnosů ve výši 45.638.383 a ročních nákladů z podnikatelské činnosti ve výši 44.724.706 Kč, byla po kalkulaci daňová povinnost byla 24.006 Kč. V porovnání s výpočtem daňové povinnosti právnické osoby s ročním úhrnem výnosů ve stejné výši a ročních nákladů ještě navýšených o 241.200 Kč, daňová povinnost by činila 125.970 Kč. Za těchto okolností by čistě z daňového pohledu bylo moudré pokračovat v podnikání pod živnostenským listem.

Podnikatel by při základu daně podle § 7 ve výši 710.323 Kč měl ročně odvádět na sociálním pojištění 103.707 Kč a na zdravotním pojištění 47.947 Kč. Naopak v zaměstnaneckém poměru pod právnickou osobou se sjednanou minimální mzdou by roční odvody za sociální pojištění činily 13.494 Kč a za zdravotní pojištění 8.304 Kč. Na odvodech při přechodu podnikání by za rok došlo k úspoře 129.856 Kč. Negativně pozitivní strana přechodu podnikání by se promítla v nákladech a v jejich lehkém navýšení o mzdové výdaje pana Novotného.

Svůj životní standard by si za těchto podmínek nadále udržel v podobné úrovni. Každý měsíc bude mít čistý příjem mzdy ve výši 18.498 Kč a hrubý příjem z nájmu ve výši 48.000 Kč. Čistý, permanentní příjem do osobního rozpočtu by činil 562.995 Kč ročně. Čistý příjem při podnikání pod živnostenským listem by byl o 123.322 Kč vyšší, avšak není garantovaný.

Tabulka 5-17 – Porovnání výhodnosti

<i>v celých Kč/za rok</i>	Podnikatel	Právnícká osoba	Úspora přechodu
Daňová povinnost	24.006	125.970	-
Zdravotní pojištění	47.947	8.304	39.643
Sociální pojištění	103.707	13.494	90.213
Čistý příjem	686.317	562.995	-

zdroj: vlastní zpracování

Přechod podnikání pana Novotného na společnost NTY a.s., za základě zmíněných poznatků, lze hodnotit jako vhodně zvolenou. Změnou dojde ke snížení podnikatelského rizika z důvodu ručení za závazky společnosti, sníží se povinné odvody a bude příjemce pravidelného a garantovaného příjmu.

6 Závěr

Diplomová práce byla členěna na pět kapitol. V části první byly z právního hlediska definovány všechny formy subjektů, pod kterými lze v České republice provozovat podnikatelskou činnost. Výběr vhodné varianty pro podnikání závisí na předmětu a činnosti daného byznysu. Souhrnně byly popsány kroky pro založení OSVČ i pro právnické osoby; jejich zákoně povinné úkoly upravené v české legislativě. V rámci právnické osoby byly vysvětleny podmínky pro založení, způsoby jednání a ručení, způsoby a možnosti dělení zisku i důvody pro ukončení podnikání. Diplomová práce provedla čtenáře komparací variant podnikání z hlediska výhod a nevýhod.

Druhá kapitola se zabývala účetními a daňovými aspekty při podnikání pod živnostenským listem a pod právnickou osobou. Popsala formu vedení daňové evidence a účetnictví, nastínila podmínky přechodu z daňové evidence na účetnictví. Z daňového hlediska popsala a vysvětlila základní odvody do státní rozpočtu ve formě daně z příjmu fyzických i právnických osob, daně z přidané hodnoty, silniční daně a odvodů na sociální a zdravotní pojištění.

Třetí a čtvrtá část byla věnována procesu převodu, kde demonstrovala právní možnosti převodu podnikatelské činnosti OSVČ. Přechod může být zvolen formou vkladu, formou prodeje či postupně přecházení vazbou. Každá z variant v sobě ukrývá další dělení a možnosti. Z toho důvodu správná transformace podnikání závisí na konkrétní osobě a jeho okolnostem. Veškeré tyto transakce je vhodné konzultovat s právníky a daňovými poradci, jelikož se mezi osobami spojenými nachází velice tenká hranice, která by mohla z pohledu finančního úřadu být vyhodnocena jako daňový únik. Zaměřila se na rozbor účetních a daňových hlediskem každé varianty převodu. Účetní a daňová problematika není jednoduchá záležitost, nehledě na to, že přeměny podnikání se nedějí na denní bázi. Pro každou variantu byl sepsán podrobný postup, který čtenáře provedl jednotlivými kroky účetních případů a zdůraznil jejich daňové nástrahy ale i výhody.

Cílem diplomové práce bylo popsat procesy a důsledky přechodu podnikání fyzické osoby na právní formu právnické osoby. Člověk se vždy snaží najít nejjednodušší způsob řešení problému. Problematika přechodu podnikání v poslední části diplomové práce se opírá o reálný základ, v němž pan podnikatel dosahoval vysokých příjmů a tím i vysokých závazků. Hledal tak možnost převodu činnosti na právnickou osobu nejjednodušším a nejméně nákladným způsobem, který by umožnil hladkou kontinuitu jeho podnikání. Kapitola charakterizuje podnikatele a jeho účetní a daňový stav včetně povinných odvodů. Představuje důvody, způsob změny

a následně realizaci proměny včetně účetního a daňového pohledu obou zúčastněných stran. Následně byla provedena kalkulace výhodnosti přechodu podnikání za předpokladu, že by se pro přeměnu vůbec nerozhodl a pokračoval by v podnikatelské činnosti; a za předpokladu, že by k avizované proměně došlo a byla by mu vyplácena odměna jako členovi statutárního orgánu. Komparace proběhla v rámci daně z příjmu fyzických i právnických osob a povinných odvodů na sociálním a zdravotním pojištění, a zároveň jak v podnikatelském, tak i v zaměstnaneckém titulu. I přes to, že některé kalkulace vyšly lépe pro zachování stávající podnikatelské činnosti, vzhledem k formě ručení za závazky a garantovaného příjmu, je výhodné převést podnikatelskou aktivitu pod záštitu právnické osoby.

7 Použité zdroje a literatura

BERÁNEK, Petr, 2021. *Průvodce zákonem o dani z příjmu pro OSVČ a další poplatníky s dílčím základem v § 7. 1. vydání.* Olomouc: ANAG, spol. s r.o. ISBN 978-80-7554-318-9.

BRYCHTA, Ivan, 2019. Prodej obchodního závodu. In: *Daně, účetnictví, právo, práce a mzdy pro profesionály* [online]. Praha: Verlag Dashöfer [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: https://www.du.cz/33/prodej-obchodniho-zavodu-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EIRHge_8mMLumX4YHq1b_b0/

DĚRGEL, Martin, 2020. Otázky a odpovědi: Přechod OSVČ na s. r. o. In: *Dauc.cz* [online]. Praha: Wolters Kluwer [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: <https://www.dauc.cz/clanky/8494/otazky-a-odpovedi-prechod-osvc-na-s-r-o>

DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK, 2022. *Daňová evidence podnikatelů 2022.* 1. vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-3593-6.

DVOŘÁK, Tomáš, 2016. *Akciová společnost.* První. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7478-961-8.

HAKALOVÁ, Jana a Yveta PŠENKOVÁ, 2016. *Daňová evidence: Teorie a praxe.* 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-807552-239-9.

HASS KUBÁTOVÁ, Alena, 2020a. Prodej obchodního závodu z pohledu prodávajícího. In: *Portál.pohoda.cz* [online]. Praha: Stormware s.r.o. [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/zakon-a-pravo/legislativa-pro-podnikatele/prodej-obchodniho-zavodu-z-pohledu-prodavajiciho/>

HASS KUBÁTOVÁ, Alena, 2020b. Nákup obchodního závodu z pohledu kupujícího. In: *Portál.pohoda.cz* [online]. Praha: Stormware s.r.o. [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/nakup-obchodniho-zavodu-z-pohledu-kupujiciho/>

HASS KUBÁTOVÁ, Alena, 2020c. Jak účtovat o goodwillu?. In: *Portál.pohoda.cz* [online]. Praha: Stormware s.r.o. [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/jak-uctovat-o-goodwillu/>

HASS KUBÁTOVÁ, Alena, 2020d. Vklad obchodního závodu nebo jeho části. In: *Portál.pohoda.cz* [online]. Jihlava: Stormware [cit. 2023-01-21]. Dostupné z:

<https://portal.pohoda.cz/zakon-a-pravo/legislativa-pro-podnikatele/vklad-obchodniho-zavodu-nebo-jeho-casti/>

Informace k novele zákona o dani silniční, 2022. In: *Financnisprava.cz* [online]. Praha: Ministerstvo financí [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/silnicni-dan/informace- stanoviska-a-sdeleni/2022/informace-k-novele-zakona-o-dani>

Jak ukončit živnostenské podnikání, 2021. In: *Jake&James* [online]. Praha: Jake&James [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: <https://www.jake-james.cz/blog/jak-ukoncit-zivnostenske-podnikani>

Kdy se vyplatí být plátcem DPH, 2022. In: *Vyfakturuj.cz* [online]. Kolín: Redbit s.r.o. [cit. 2023-04-22]. Dostupné z: <https://www.vyfakturuj.cz/fakturopedie/51/kdy-se-vyplati-byt-platcem-dph/>

KOLÁŘOVÁ, Monika, 2013. *Velká kniha pro podnikání: (právní, ekonomické, daňové, účetní aspekty)*. 2., aktualiz. vyd. Olomouc: Rubico. Podnikání. ISBN 978-80-7346-157-7.

MARTÍNKOVÁ, Michaela, 2013. Nájem a podnájem nemovitostí z daňového a účetního hlediska – II. díl. In: *Portál.pohoda.cz* [online]. Praha: Stormware s.r.o. [cit. 2023-04-19]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/najem-a-podnajem-nemovitosti-z-danoveho-a-ucet-1/>

Monistický a dualistický systém v akciové společnosti, 2021. In: *Jake&James* [online]. Praha: Jake&James Accounting s.r.o. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://www.jake-james.cz/blog/monisticky-a-dualisticky-system-v-akciove-spolecnosti>

Ohlášení živnosti volné pro právnické osoby se sídlem na území České republiky (Česká právnická osoba), 2010. In: *Mpo.cz* [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu [cit. 2023-04-22]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/34740/45595/551908/priloha001.pdf>

ONDŘEJ, Jan a kol., 2019. *Zahájení podnikání (právní, ekonomické, daňové, účetní aspekty)*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7598-337-4.

Paušální daň: Obecné informace, 2023. In: *Financnisprava.cz* [online]. Praha: Ministerstvo financí [cit. 2023-2-26]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/pausalni-dan/obecne-informace>

Podnikatel (OSVČ), 2023. In: *Financnisprava.cz* [online]. Praha: Ministerstvo financí [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby/podnikatel-osvc>

Přechod z OSVČ na právnickou osobu, 2017. In: *Profispolecnosti.cz* [online]. Praha: Profispolecnosti.cz [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: <https://www.profispolecnosti.cz/cs/ostatni-rady-a-zkusenosti/prechod-z-osvc-na-pravnickou-osobu/a-1411/>

Ready Made a.s. (akciová společnost), 2023. In: *Altaxo.cz* [online]. Praha: Office Place CZ s.r.o. [cit. 2023-04-22]. Dostupné z: <https://www.altaxo.cz/ready-made-as>

Ready Made, 2023. In: *Legal company* [online]. Praha: LEGAL COMPANY s.r.o. [cit. 2023-04-22]. Dostupné z: <https://legalcompany.cz/ready-made/>

Ready-made společnost: Ano, nebo ne?, 2022. In: *ČSOB průvodce podnikáním* [online]. Praha: ČSOB a.s. [cit. 2023-04-22]. Dostupné z: <https://www.pruvodcepodnikanim.cz/clanek/ready-made-spolecnost/>

SALACHOVÁ, Bohumila a Bohumil VÍTEK, 2013. *Podnikání a jeho přeměny*. První. Ostrava: Key Publishing. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-185-6.

Sazebník ČSOB: pro právnické osoby a pro fyzické osoby - podnikatele, 2022. In: *ČSOB a.s.* [online]. Praha: ČSOB a.s. [cit. 2023-04-22]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/documents/10710/423623/sazebnik-sme-cz.pdf>

Setting up a European Company (SE), 2022. In: *Europa.eu* [online]. Brusel: Your Europe, 2022-08-22 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: https://europa.eu/youreurope/business/running-business/developing-business/setting-up-european-company/index_en.htm

SOLITEA, A.S., 2023. Co je DPH – kompletní průvodce. In: *Money S3 Blog* [online]. Praha: Seyfor, a. s. [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: <https://money.cz/novinky-a-tipy/dane/co-je-dph-kompletni-pruvodce/>

STROUHAL, Jiří, Renata ŽIDLICKÁ a Zdenka CARDOVÁ, 2014. *Účetnictví: Velká kniha příkladů*. První vydání. Brno: BizBooks. ISBN 978-80-265-0154-1.

ŠEBESTÍKOVÁ, Viola, 2019. Společnosti s ručením omezeným - změny vlastního kapitálu. In: *Živnostník.cz* [online]. Praha: Verlag Dashöfer, nakladatelství [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://www.zivnostnik.cz/33/spolecnosti-s-rucenim-omezenym-zmeny-vlastniho-kapitalu-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Emsy4iYjEZCS-NUTUHrB7JY/>

ŠVALBACH, Martin a Jan BÜRGER, 2020. Ze živnostníka společníkem....aneb daňové aspekty převodu podnikání fyzické osoby na společnost s ručením omezeným. In: *Epravo.cz* [online]. Praha: EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/aktualne/ze-zivnostnika-spolecnikemaneb-danove-aspekty-prevodu-podnikani-fyzicke-osoby-na-spolecnost-s-rucenim-omezenym-110753.html>

Účetní souvztažnosti: pro PÚ po poslední novele, 2022. 1. vydání. Český Těšín: Poradce, s.r.o. ISBN 978-80-7365-469-6.

Účetnictví OSVČ, 2023. In: *Silver Business* [online]. Praha: AMSP ČR [cit. 2023-02-05]. Dostupné z: <https://www.silverbusiness.cz/index.php/jak-na-zivnostensky-list/ucetnictvi-osvc/>

Vyhláška č. 196/2001 Sb. o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif), 2016. In: *Nkcr.cz* [online]. Praha: Notářská komora České republiky [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: https://www.nkcr.cz/data/predpisy/Notarsky_tarif_zneni_od_2.11.2016.pdf

Zakládáte s.r.o.? Zjistěte, jak na to, 2021. In: *ČSOB průvodce podnikáním* [online]. Praha: ČSOB a.s. [cit. 2023-04-22]. Dostupné z: <https://www.pruvodcepodnikanim.cz/clanek/zalozeni-s-r-o/>

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, 2023. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Praha: © AION CS [cit. 2023-04-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235?citace=1>

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2010-2023. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Praha: © AION CS [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586?citace=1>

Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, 2023. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Praha: © AION CS [cit. 2023-04-22]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-592>

Zákony II/2022: úplná znění zákonů a souvisejících předpisů z oblasti občanského a obchodního práva a živnostenského podnikání, správního a trestního práva a střelných zbraní, exekucí, insolvenčního řízení a ochrany spotřebitele k 1.1.2022, 2022. Český Těšín: Poradce. ISBN 1802-8276.

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanost, 2023. *Zákony pro lidi.cz* [online]. Praha: © AION CS [cit. 2023-04-22].
Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-589>